

3

Fogalmazás

munkafüzet

szóban
SZÖVEG ALKOTÁSA
írásban

JELMAGYARÁZAT

A feladatok mellett sokszor találkozol jelekkel. Ezek azért hasznosak, mert a feladat típusáról, fajtájáról tudósítanak téged.

Párban, a társaddal dolgozz!

Játsszunk! Adjuk elő!

Csoportban dolgozz!

Dolgozz a szöveggel!

A kiadvány 2017. 04. 10-től 2022. 08. 31-ig tankönyvi engedélyt kapott a TKV/2271-9/2017. számú határozattal.

A tankönyv megfelel az 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI-rendelet 1. melléklete Kerettanterv az általános iskola 1–4. évfolyama számára megnevezésű kerettanterv 1.2.1. Magyar nyelv és irodalom tantárgy előírásainak.

A tankönyvvé nyilvánítási eljárásban közreműködő szakértők: POMÁZI IMRÉNÉ, KEMPFNER ZSÓFIA

Tananyagfejlesztő: SZÉPLAKI ERZSÉBET, GRÓFNÉ SALAMON ÉVA, KÓRÓDI BENCE

Alkotószerkesztő: SZÉPLAKI ERZSÉBET, KÓRÓDI BENCE

Vezetőszerkesztő: KÓRÓDI BENCE

Tudományos-szakmai szakértő: KOÓSNÉ SINKÓ JUDIT JUDIT, DR. NAGYHÁZI BERNADETTE

Pedagógiai szakértő: BOSÁNYI ÉVA

Nyelvi szakértő: HEDVIG OLGA MÁRIA

Olvasószerkesztő: BARTUS CSILLA

Módszertani szakértő: N. CSÁSZI ILDIKÓ

Fedélterv: SLEZÁK ILONA

Látvány- és tipográfiai tervek: BORS JÓZSEF, SZABÓ LÁSZLÓ

Illusztrációk: BORS JÓZSEF

Fotók: © 123RF, ThinkStock, iStock

Fedéllillusztáció: ThinkStock

A tankönyv szerkesztői köszönetet mondanak a korábban készült tankönyvek szerzőinek. Az általuk megteremtett módszertani kultúra ösztönzést és példát adott e tankönyv készítőinek is. Ugyancsak köszönetet mondunk azoknak az íróknak, költőknek, képzőművészeknek, akiknek alkotásai tankönyveinket gazdagítják.

Köszönjük azoknak a tanároknak és diákoknak a munkáját, akik hasznos észrevételeikkel és javaslataikkal hozzájárultak e kiadvány végső változatának kialakításához.

© Eszterházy Károly Egyetem, 2017

ISBN 978-963-436-050-6

Eszterházy Károly Egyetem

3300 Eger, Eszterházy tér 1.

Tel.: (+36-1) 235-7200, Fax: (+36-1) 460-1822

Vevőszolgálat: vevoszolgalat@ofi.hu

Kiadásért felel: dr. Liptai Kálmán rektor

Raktári szám: FI-503010304/1

Műszakiiroda-vezető: Horváth Zoltán Ákos

Műszaki szerkesztő: Horváth Zoltán Ákos, Kóródiné Csukás Márta

Nyomdai előkészítés: Szabó László, Mészáros Arnold, Széll Ildikó

Terjedelem: 9,27 (A/5) ív, tömeg: 170 g

1. kiadás, 2017

A könyvben felhasználtuk a Kreatív írás – Fogalmazás tankönyv 3. osztályosoknak című művet, Műszaki Kiadó, 2008.

Szerző: Jordánné Tóth Magdolna

Grafikus: Bódi Katalin

Alkotó- és felelős szerkesztő: Kóródi Bence

Az újgenerációs tankönyv az Új Széchenyi Terv Társadalmi Megújulás Operatív Program 3.1.2-B/13-2013-0001 számú, „A Nemzeti alaptantervhez illeszkedő tankönyv, taneszköz és Nemzeti Köznevelési Portál fejlesztése” című projektje keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósult meg.

Nyomta és kötötte:

Felelős vezető:

A nyomdai megrendelés törzsszáma:

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Játsszunk! Meséljete a képekről!

AMIT MÁR TUDSZ A BESZÉDRŐL ÉS AZ ÍRÁSRÓL

1. Olvassátok fel közösen, egy levegővétellel a versrészletet!

Füleden
bepöf, a szádon
kirepöf, ha nem vagy
egyedöf, elkapja
pajtikád, issza is,
vissza is hajítja,
ögy röföf, mint a
parittya, ha jó,
– a szó.

Mándy Stefánia: Csendítsd rá

2. Nézd meg a vers melletti rajzot! Jelöld, melyiket ki és milyen sorrendben mondhatta! Utána adjátok elő a jelenetet!

3. Beszélgetsetek a társaddal arról, mivel töltöttétek a nyarat!

4. Mit fejeznek ki a kislány arcvonásai, kézmozdulatai? Kösd a mondatokat a megfelelő képhez!

Álmos vagyok. Szégyellem magam. Húha, túl magasan repöf!

5. Kösd a képeken látható személyekhez a megfelelő köszönéseket!

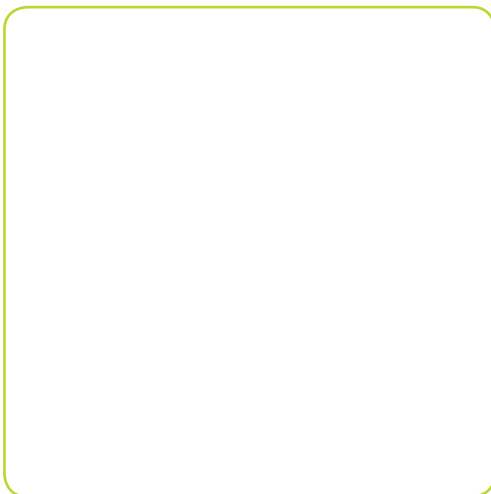
Helló! Jó napot kívánok! Szervusztok! Csá! Szervusz! Szióka! Kezét csókolom!

6. Válaszd ki az egyik fotót, és húzd alá a hozzá tartozó mondatokat!

A nagymamámék túrázni indultak a közeli erdőbe. Nyáron néhány napot a Tisza-tó partján töltöttünk. Engem is magukkal vittek. Nagyon sokat fürödtem. Nagyon fárasztó volt az út. Hannácska egész nap homokozott. Mi is segítettünk neki homokvárat építeni. Az egyik tisztáson még őzeket is láttunk!

7. Ernő a nyaralás közben naponta írt a naplójába. Készíts rajzot az alábbi napló-bejegyzéséhez!

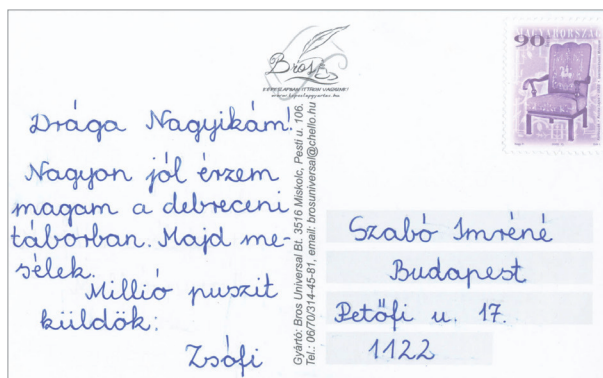

2015. július 28.
Délután elbátáltunk egy közeli tóhoz. A parton nagy köveket láttunk. Egy hatalmas fűzfá ágai a vízig értek. Két hattyú úszott felénk. Gyönyörűek voltak.

8. Rendezetek szógyűjtő versenyt! Írd le a gyönyörű szónak minél több rokon értelmű megfelelőjét!

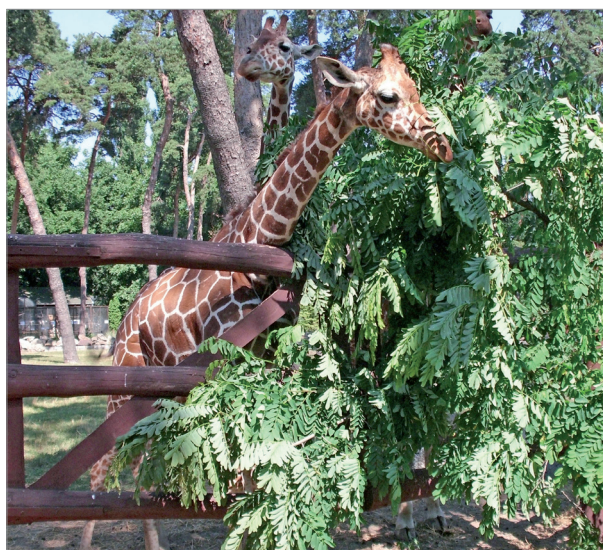

9. Kitől származnak a következő szövegek, szövegrészletek? Beszélgessetek arról, milyen formában jutott el ahhoz, akinek szánta!

Kedves Marci!

Debrecenben vagyok a táborban.
Nagyon jól érzem magam.
Képzeld el, voltunk az állat-
kertben is! Sok érdekes dolgot
láttam. Legjobban a zsiráfok
tetszettek. Majd mesélek.
Szeretlek jó! Szia!
Zsófi

- Szia, Piri!
- Szia, Zsófi! Már ezer éve nem láttalak.
- Képzeld! Táborban voltam Debrecenben.
- Nem is mondtad!
- Anyáék leptek meg vele. Annyira jó volt! Még állatkertben is jártunk! A zsiráfokért egészen odavoltam. Gyönyörű állatok.
- Nagyon jó lehetett neked!

10. Nyiss élményfüzetet! Olvasd el, mire való!

Az élményfüzet arra való, hogy rögzítsd a gondolataidat, az élményeidet, a veled történt eseményeket.

Kezdeként írd le pár mondatban, melyik volt a legizgalmasabb nyári kalandod! Rajzot is készíthetsz hozzá!

SZAVAK A MONDATOKBAN

1. Olvassátok fel közösen Hárs Ernő Füstjelek című versének részletét közepes tempóban és halkan!

Eső szítál, amerre látok,
avar gőzöl a fák alatt,
az ősz a bőr alá szivárog,
s a hegyek, mint az indiánok,
kék füstjeleket váltanak.

2. Beszélgetsetek arról, ki mit tud az indiánok füstjeleiről!

3. Alkoss az alábbi szavakból két mondatot! Válogasd szét, majd írd le őket! Egy-egy mondatnak többféle szórendje is lehet. Ügyelj a helyesírásra!

egy tapasztalt harcostól az indián kislányok az indián kisfiúk a nyomolvasást tanulják tanulnak a varázslótól gyógynövényekről

4. Húzd alá, mit nem mondhattak a képen szereplő személyek!
Olvasd fel a többi mondatot helyes hanglejtéssel!

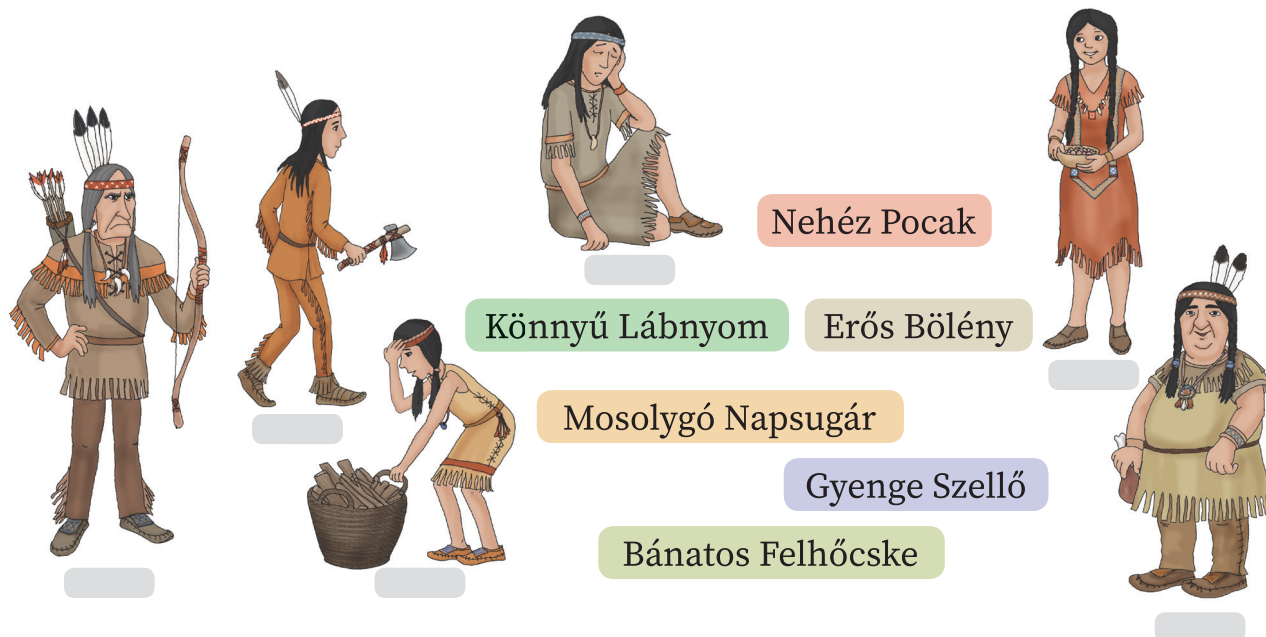

Befonom a hajad.
Megnézünk egy filmet a bölényekről.
Ismertek valamilyen új fonást?

Milyen fűféle ez?
Megkérdezem a fodrászt.
Gyógynövény lehet, testvérem.

5. Boglárka és Bence a történetben a következő szereplőkről olvasott. Kössétek össze a rajzokat a beszélő nevekkal! Indokoljátok meg!

6. Milyen lehet Mosolygó Napsugár és Nehéz Pocak? Keretezd be a rájuk illő tulajdonságokat két különböző színnel!

vidám duci jókedvű karcsú szomorú kedves
bátor testes sírós kövér mosolygós bánatos

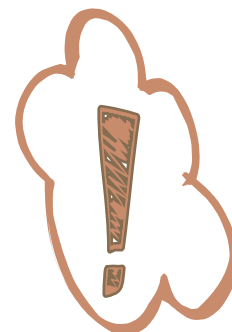
Melyik szereplőre igazak a kimaradt tulajdonságok? Írd le!

7. Miről beszélgetett Boglárka és Bence? Megtudod, ha számozással helyes sorrendbe állítod a szavakat! Több jó megoldás is lehetséges.

- ☐ kertben ☐ játsszunk ☐ holnap ☐ a ☐ indiánosdit
- ☐ de ☐ ötlet ☐ jó
- ☐ a ☐ állatnyomokat ☐ földön ☐ keressünk
- ☐ őket ☐ le ☐ fényképezzük

8. Olvassátok fel, majd másold le a füzetedbe a párbeszédet! Figyelj a helyesírásra! Ügyelj a mondatkezdő nagybetűre és a mondatvégi írásjelre!

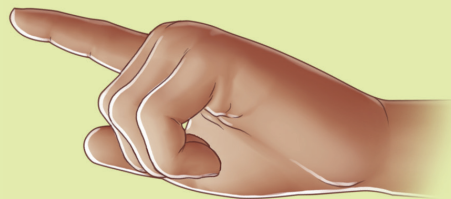

SOK BESZÉDNEK SOK AZ ALJA

1. Számoljátok ki a következő halandzsa kiszámolóval a szünetben vagy a napköziben, ki lesz a fogó az udvaron!

Ekete-pekete-cukota-pé,
Áter-páter dominé.
Egyetem, begyetem,
tíjom, tájom,
törzsöm, börzsöm, bikkfa járom.
Kiszi-á, Kiszi-bé,
Te vagy a fogó!

2. Hogyan fejeznéd ki a következő hosszú mondat lényegét? Írd le röviden!

Tegnap délután ötkor, de lehet, hogy fél hat volt, nem emlékszem rá pontosan, de mindegy is, mert nem ez a lényeg, szóval, annak megfelelően, ahogyan megbeszéltük már jóval korábban, de hogy mikor, nem tudom, elmentünk egy az indiánok életét és tevékenységét, ezáltal őket magukat is gazdagon bemutató kiállításra, amelyet alig találtunk meg, de végül sikerült.

Handwriting practice lines consisting of multiple horizontal lines with small circles on the left side for alignment.

3. Nézd meg a rajzot! Fogalmazz meg rövid üzenetet a társadnak arról, amit látsz!

Handwriting practice lines consisting of multiple horizontal lines with small circles on the left side for alignment.

4. Olvassátok el Szamár és Shrek párbeszédét! Húzzátok alá azokat a részeket, ahol feleslegesen sokat beszélnek! Vitassátok meg, miért!

– ÚÚÚÚ! A nemjóját! Ki lakik ilyen ocsmány helyen?

– Ez az otthonom.

– Ó, de frankó kis mocsár! Nagyon csinos. Kész lápberendező vagy. Mit ki nem hoztál a szűk költségvetésből! Tetszik ez a kő. Nagyon csinos kis kő. „Belépni tilos! Vigyázz, ogre!” Úgy látom, nem vagy társasági szörny.

– Szeretem, ha békén hagynak.

– Na látod, én is! Akkor ebben is hasonlítunk. Iszonyú, hogyha valaki rád száll, és nem érti, hogy el kéne mennie. Aztán jön a kínos hallgatás. Itt maradhatok?

– Miiii?

– Itt maradhatok? Lécci!

– Na ne!!!

– Tényleg? Lécci! Nem megyek vissza. Te nem tudod, milyen, ha kiközösítenek. Vagy talán te tudod. De azért össze kell fogunk! Hadd maradjak veled! Lécci! Lécci!

– Jól van, jól van. De csak ma este!

– Ó, de tök jó lesz! Sokáig fent leszünk, hajnalig sztorizgatunk, és reggel sütök palacsintát.

5. Mik jellemzők a Szamárra? Karikázd be!

szószátyár, szűkszavú, bőbeszédű, beszédes, hallgatólag, nagy dumás, szófukar, fecségő, kevés beszédű, locsogó, cserfes, csendes, szótlan, jár a szája, nem kell pénzért venni tőle a szót

6. Rajzold le, melyik szereplőre igazak a be nem karikázott tulajdonságok!

7. Beszélgetsetek arról, hogy a rajzfilmsorozat melyik szereplője a kedvencetek! Indokoljátok meg a választásotokat!

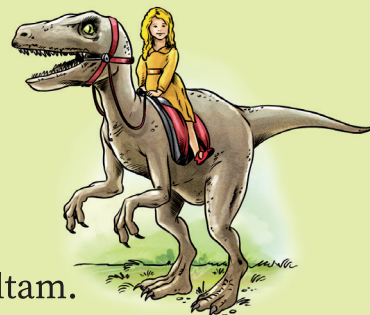

8. Írj néhány mondatot az élményfüzetedbe a kedvenc rajzfilmfigurádról! Rajzolhatsz is!

SE SZÜKSZAVÚAN, SE BŐBESZÉDŰEN

1. Olvassátok fel közösen az egyre bővülő mondatokat mindig egy alapevegővel, közepes hangerővel és közepes tempóban!

Lovagoltam.
Álmomban lovagoltam.
Éjjel álmomban lovagoltam.
Tegnap éjjel álmomban lovagoltam.
Tegnap éjjel álmomban egy dinó hátán lovagoltam.
Tegnap éjjel álmomban egy barátságos dinó hátán lovagoltam.

2. Milyen új információkat tudtál meg az egymás utáni mondatokból? Kere-
tezd be őket!

3. Másold le a leghosszabb mondatot! Számold be egy kedves álmodról a tár-
saidnak néhány mondatban!

4. Olvasd el a következő szöveget, és folytasd a megkezdett mondat-
kat az olvasottak alapján!

Nemcsak a dinoszauruszok haltak ki a Földön, hanem sok más állatfaj is. Halak, békák, madarak és emlősök (rókák, antilopok, gazellák) pusztultak ki az ember gondatlansága miatt. Védenünk kell a természetet és a veszélybe került állatokat. Október 4-e az állatok világnapja. Ezen a napon halt meg az állatok védőszentje, Assisi [asziszi] Szent Ferenc.

Azért halt ki sok állatfaj, mert...

Azért lett október 4-e az állatok világnapja, mert ezen a napon...

5. Bővítsd a mondatot a kép és a kérdések segítségével!
Mindig a teljes mondatot írd le! A példa segít.

Leopárdkölyköket láttunk.

(Mikor láttunk?)

Tegnap leopárdkölyköket láttunk

(Mikor és hol láttunk?)

Handwriting practice lines with a vertical column of circles on the left for tracing.

(Mikor, hol és kivel láttunk?)

Handwriting practice lines with a vertical column of circles on the left for tracing.

6. Bővítsd önállóan a mondatot! A kép csak ötletet ad.

A gyerekek játszanak.

Handwriting practice lines with a vertical column of circles on the left for tracing.

7. Folytasd a megkezdett mondatot aszerint, hogy ki mondja!

Boldog vagyok, mert...

idős hölgy

férfi

nő

kisfiú

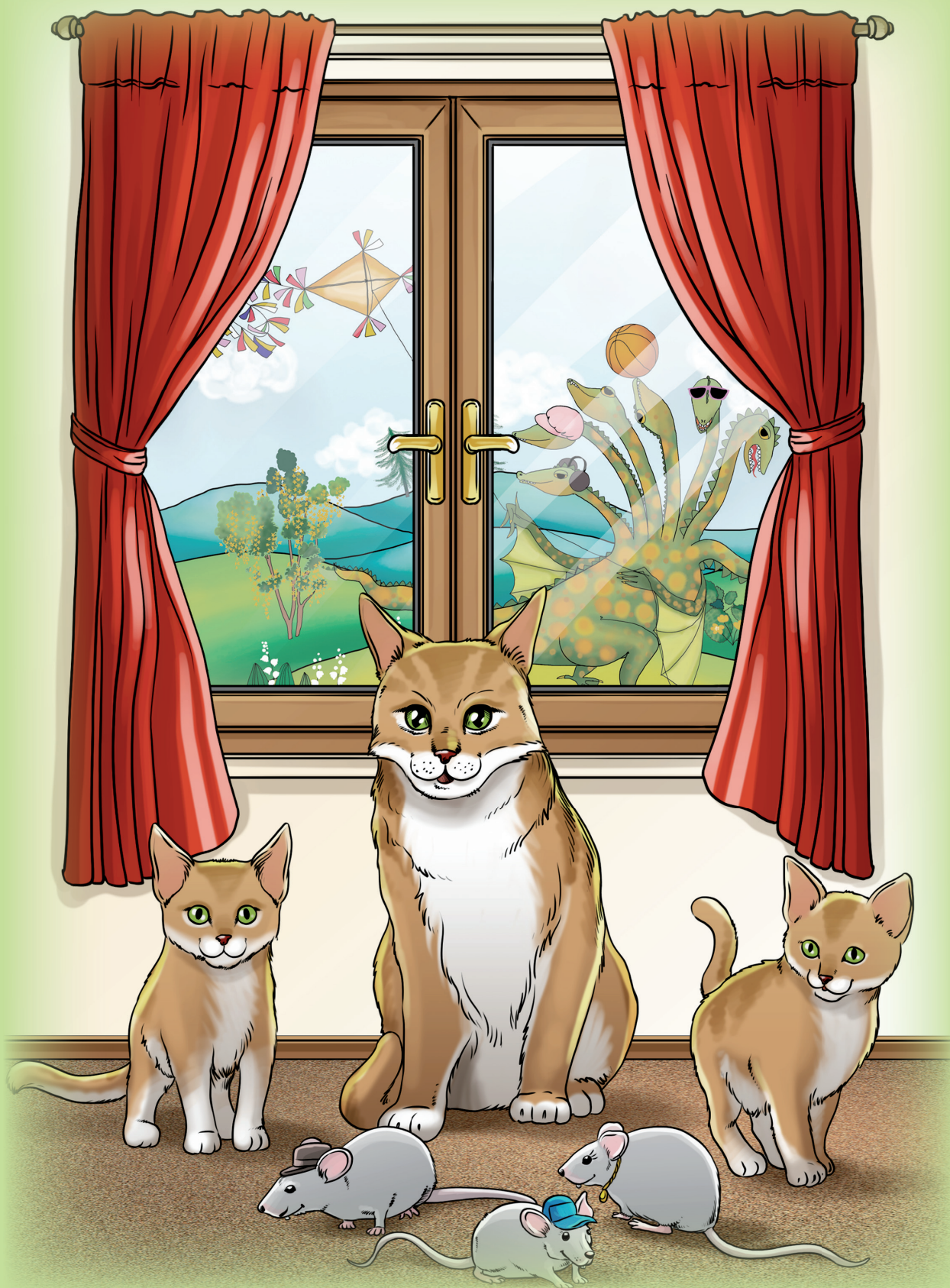
kislány

8. Bence szeret indiános képregényeket olvasni. Olvasd el kedvenc képregényének a következő részletét! Utána adj címet a képkockáknak!

9. Folytassátok a képregényt! Olyan párbeszédet alkossatok szóban, amelyekből az derül ki, hogy a két törzs szövetséget köt egymással!

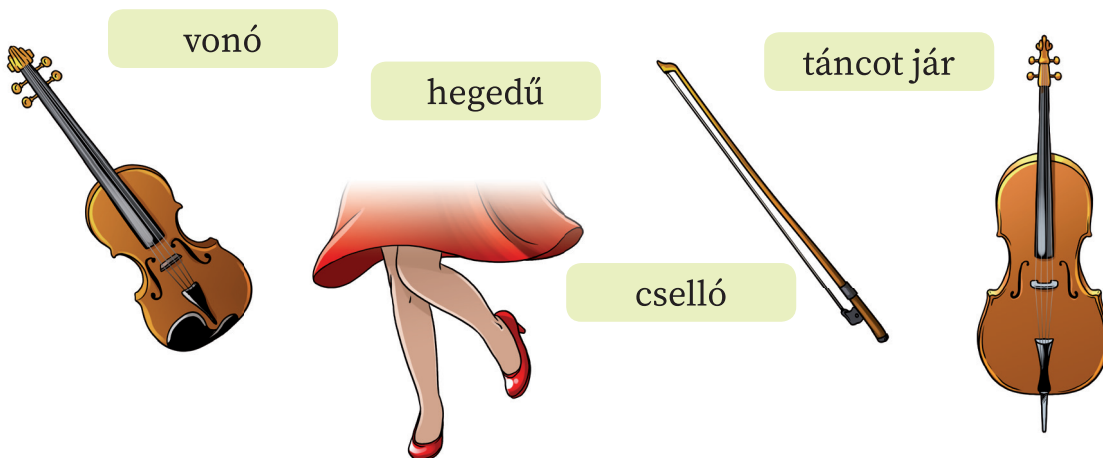
SZAVAK ÉS MONDATOK ÖSSZEFÜZÉSE

1. Olvassátok fel közösen, halkán és gyors tempóban a következő mondókat!

Hegedül a kiséger, penget rajta,
Csellón játszik a macska, vonó a farka.
Ez a csuda zenekar cincog, nyávog,
A lagziban a táncot csak erre járod.

2. Kösd össze a mondókából vett szavakat és a képeket! Magyarázzátok el a szavak értelmét!

3. Sok közmondásunk szól a macskáról. Olvass el közülük kettőt a jelentésével együtt! Az egyikhez találd ki egy helyzetet, amelyhez a mondás illik!

A macska is tejjel álmodozik = mindenki arról ábrándozik, amire vágyik.

Nincs otthon a macska, cincognak az egerek = ha távol van az, aki parancsol, akitől félni szoktak, meglazul a fegyelem.

4. Mit jelentenek a következő szavak? Nézz utána a könyvtárban vagy az interneten, ha valamelyik jelentést nem ismered!

macskakaparás: _____

macskaköröm: _____

macskamosakodás: _____

macskazene: _____

5. A tankönyvedben olvastad a házi macskáról szóló szöveget, sőt vázlatot is készítettél róla. Egészítsd ki a következő szöveget az alapján és a fotó segítségével, esetleg a saját megfigyeléseid felhasználásával!

A perzsamacska

Az emberek egyik népszerű házi kedvence. Kedvtelésből tartják.

Széles csontozatú, arányos testalkatú állat. Nagy, kerek feje és hatalmas szeme van. Az orruk a tenyésztés miatt lett rövidebb.

Szőrzete _____

A perzsacica nem igényel különleges táplálékot. Húst, tejet és macskakonzervet eszik.

A vemhessége általában tovább tart a házi macskáénál. 2–8 utódot hoz a világra.

6. Mit csinálnak a kiscicák? Gyűjts szavakat a fényképek alapján!

7. Alkoss 4-5 mondatból álló szöveget az élményfüzetedbe a képen látható kiscicákról a gyűjtött szavak felhasználásával!

A MONDATOK TARTALMILAG ÖSSZEFÜZVE

1. Olvassátok fel közösen, közepes hangerővel és közepes tempóban Cseh Katalin következő Sárkány-mondókáját!

Hétfejű sárkány
Állogál a járdán.
Bámul kábán,
Kábán és báván,
Bizonytalan, tétova,
Csak titokban nézz oda.
Menne, indulna,
De nem tudja,
Hova, merre,
Hisz minden fejnek
Más a terve.
Ezért áll ő
Csak egy helyben.

2. Karikázd be a tétova szó rokon értelmű megfelelőit!

tétlen tétovázó henyélő habozó tétlenkedő tudatlan
lusta bizonytalankodó határozott határozatlan okos

3. Arckifejezéssel, gesztusaiddal fejezd ki, hogy tétova vagy!

4. Egészítsd ki az alábbi szöveget otthon! Ügyelj, hogy összefüggő legyen!

Láttál már _____? A szél erejét kihasználva
_____. Az iskolánkban is hagyománya van
a _____-_____. Milyen _____ repül! Tavaly
én lettem az _____! Jövőre újra _____.

5. Válogasd szét az összekeveredett mondatokat! Húzd alá piros és kék színű ceruzával az összetartozó mondatokat!

Komodo szigete a sok ezer szigetből álló Indonéziához tartozik. A sziget mára már környezetvédelmi terület. A környékbeli halászok számoltak be először egy nagy termetű szörnyetegről, amelyet szárazföldi krokodilként is említenek a régi feljegyzések. A levegőben úszó sárkány szinte mindenki tekintetét megragadja. Hosszú, színes farka vidáman lengedez a szélben. Erős, hosszú végtagjai, egyenesen elvékonyodó farka és jókora, élénksárga, villás nyelve van. Ez és tekintélyes termete épp elég volt ahhoz, hogy később az állatot komodói sárkányként emlegessék. A sárkány felemelkedése izgalmas pillanatokat szerez gazdájának. Az állat négy erőteljes lába (öt-öt erős karommal az ujjain) éppoly veszélyes fegyvere, mint vastag, hosszú farka. A sárkányokat régen titkos üzenetek továbbítására is használták. Gyorsan mozog, kitűnően mászik, különösen a fiatal példányok rejtőzködnek szívesen a lombzat sűrűjében. Különböző bajnokságokat rendeznek kezdő és haladó kategóriában, két- és négyzsinóros sárkányokkal.

6. Adj címet a szétválogatott szövegeknek ugyanazzal a színű ceruzával, amellyel aláhúztad!

7. Hogyan kapcsolódnak egymáshoz tartalmilag a mondatok? Jelöld számokkal!

A felnőttek csodálták a színes égi forgatagot.

Mindenki igyekezett a legmagasabbra röptetni a sárkányát.

Végül Győző sárkánya röppent a legmagasabbra.

Sok gyerek vonult ki a szabadba a sárkányröptető versenyre.

A megadott jelre elszabadulhattak a sárkányok, kezdetét vette a küzdelem.

FOLYTON ISMÉTELT SZAVAK

1. Olvassátok fel közösen, közepes hangerővel és közepes tempóban Tamkó Sira-tó Károly Mamagol című versét! Majd próbáljátok meg kánonolvasással!

A csillagpor a világúrból
a Föld légterébe – hatol.
A porzó sár a szellők szárnyán
felhők fölött – száll valahol.
A sas – suhog.
A fecske – rebben.
Róka – lopózik.
Barlangi medve – barangol.
A gyalogos – gyalogol.
A kutya – kutyagol.
A lovas – lovagol.
S a borneói bunder-bébi
az anyja hátán – mamagol.

2. a) Milyen hangot adnak ki az alábbi állatok? Nevezd meg! Játsszátok el!
b) Írj szinonimákat az állatokhoz!

ló: _____ medve: _____

egér: _____ macska: _____

3. Egészítsd ki az alábbi szöveget! Kerüld a felesleges szóismétlést!

Boglárka azt mondta Bencének, játsszanak utazósdit. Bence azt _____
_____, inkább labdázzanak. Az apukájuk _____, hogy
ő is csatlakozik hozzájuk, ha társasjátékoznak. Anyukájuk a szobába lépve
_____, ebből a játékból ő sem marad ki.

- 4. Boglárka és Bence osztályába új kislány érkezett. Figyeljétek meg, mit mondott magáról, és azt is, hogyan mondta!**

Japánból jöttem. Tegnap jöttem. Repülővel jöttem. Édesapám japán, édesanyám magyar. Beszélem mind a két nyelvet, de a magyar nyelvet még rosszul beszélem. Gyakran furcsaságokat beszélek. Ha magyarul beszélek, anyukám sokszor kijavít. Azért jöttem Magyarországra, hogy jobban beszéljem a magyar nyelvet. Most a nagyszüleimnél élek. Segítetek nekem jól beszélni magyar nyelven?

- a) Beszéljétek meg, mi volt a furcsa Yoko beszédében!**
b) Húzzátok alá azokat a szavakat, mondatokat a szövegben, amelyeket másképpen mondanátok!
c) Mely esetben cserélnétek ki egy szót, és mikor fogalmaznátok át a mondatot? Írjátok le az élvezetesebb szöveget!

- 5. Minden csoportból egy tanuló olvassa fel a szöveget! Beszéljétek meg, vajon miért lehettek eltérések közöttük!**

- 6. Mit tudtál meg Yokóról és családjáról? Beszéljétek meg a pároddal! Mondjátok el egymásnak részletesen!**

7. Fogalmazz meg egy mondatot, amellyel bemutatom Yokót a szüleidnek! Igyekezz minél több információt elárulni róla!

8. Néha nehezen találja Yoko a szavakat. Segítsetek neki!
a) Kösd a megfelelő szót a mondatokhoz!

kutya

ló

macska

A ragadozók közé tartozó,
ház és nyáj őrzésére, vadászatra
használt vagy kedvtelésből
tartott állat.

Kerek fejű, nyúlánk testű,
hosszú farkú ragadozó háziállat.
A karmait be tudja húzni.

paripa

eb

cica

Vontatásra, illetve lovaglásra
használt nagy testű állat.

- b) Beszéljétek meg, mi újat tudtok meg a mondatokból!

9. Yoko nehezen érti, hogy a rokon értelmű szavakat nem minden helyzetben használhatja egymás szinonimájaként. Segítsetek Yokónak!

Bodri ebőlban lakik.

Bendegúz írása olyan, mint a cicakaparás.

A mamám vesszőlova a tisztaság.

EGYSZAVAS ÉS EGYMONDATOS SZÖVEGEK

1. Olvassátok el egy alapevegővel közepes tempóban, közepes hangerővel Tamkó Sirató Károly Eszkimóka című versének részletét!

Grönlandban
egy jeges tóban,
párás, forró
forrás mellett
fürdött egyszer
két szép
fóka.
A gleccserről
nézte őket
három
apró
eszkimóka.

2. Kösd össze a eszkimók feliratait a nekik megfelelő eligazító táblákkal!
Mondd el bővebben, kerek, egész mondatokban, miről tudósítanak!

Tilos az átjárás!

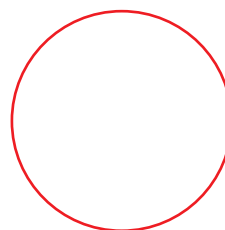
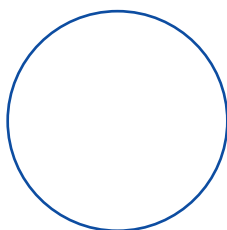
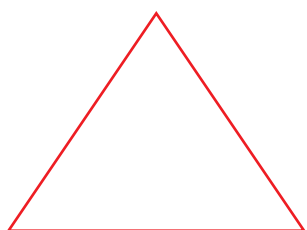
3. Milyen feliratokkal találkoztál már? Írj le néhányat közülük!

4. Fogalmazz meg egyszerű, hétköznapi nyelven írt magyarázatot a következő két felirathoz!

**SZEMETET
LERAKNI TILOS!**

BEJÁRAT

Hamarosan a mesebeli erdőbe is beköszönt a tél. Tervezzetek feliratokat és eligazító táblákat az állatok számára!

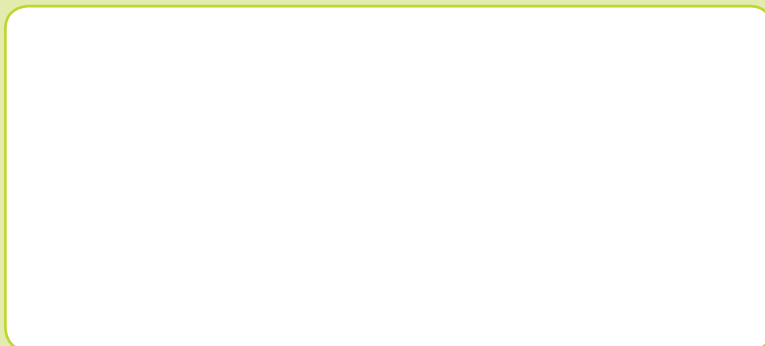
5. Találjátok ki a képek alapján, melyik két közmondásra gondoltunk!

MITŐL SZÖVEG MÉG A SZÖVEG?

1. Olvassátok el vidáman, közepes hangerővel és közepes tempóban Gazdag Erzsí Hóember című versét! Rajzold le a vers szövege alapján a hóembert!

Udvarunkon, ablak alatt
Állogál egy fura alak.
Hóból van a keze, lába,
Fehér hóból a ruhája,
Hóból annak mindene,
Szénből csupán a szeme.
Vesszőseprű hóna alatt,
Feje búbján köcsökalap.

2. Olvasd el a következő szöveget! Húzd alá benne azokat a részeket, amelyek másképpen is ki tudnád fejezni!

Mint a világon minden gyerek, a kis eszkimók is játékkal űzték el az unalmukat. A lányok babával játszottak. Nagyon boldogok voltak, ha édesapjuk icipici eszkimót faragott nekik fából. Kezüikkel sokáig gyúrogatták a fókabőrt, hogy megpuhítsák, és ruhát készíthessenek játékszereiknek.

A fiúk a férfiakat utánozták. Úgy mérték össze az erejüket, hogy birkóztak a puha hóban, ugráltak és versenyt futottak. Sosem verekedtek. Bár az eszkimók nem tudnak úszni, mégis azzal is szórakoztak, hogy szabadon úszó jégtáblákon futkároztak ott, ahol akár háromszáz méter mély volt a víz.

Rajcsányiné Belső Gyöngyi Gyerekek az eszkimók világában című írása nyomán, részlet

3. Karikázd be a szöveg és az eddig elhangzottak alapján a szövegre jellemző állításokat! Indokold meg a választásodat!

A mondatok tartalmilag összefüggenek benne. Beszédhangokból áll.

Egy vagy több mondatból áll. Szavakból áll. Rímek vannak benne.

Bekezdésekből áll. Összefüggő mondatokból áll. Rövid. Nincs értelme.

4. Képzeld el, hogy egy hozzád hasonló korú eszkimó gyerekekhez beszélsz! Mesélj a társadnak a legkedvesebb játékról!

5. **Játsszunk Mondatról mondatra játékot!**

Ma későn keltem fel. Kiléptem a jégkunyhóból. Fáradtan bámultam magam elé. Eszembe jutott a tegnapi kaland.

Folytassátok a megkezdett történetet! Akinek van ötlete a folytatásra, jelentkezés és a tanító néni vagy bácsi felszólítása után mondja ki hangosan! Az elhangzott mondat után mondjon egy szót, amelyet bele kell illeszteni a következő mondatba! Ügyeljete arra, hogy a mondatok egymással összefüggő egységet alkossanak!

6. **Alkoss rövid, 5-6 mondatból álló, összefüggő szöveget a fejezetnyitó nagy képről! A szavak és a mondatok is kapcsolódjanak egymáshoz!**

7. **Hogyan értékeled a fogalmazásodat? Hány értékelőlapot ér a fogalmazásod? Beszélj meg a tanítóddal! Pipáld ki azokat, amelyeknek megfelel az írásod!**

ÉRTÉKELŐLAP	ÉRTÉKELŐLAP	ÉRTÉKELŐLAP	ÉRTÉKELŐLAP	ÉRTÉKELŐLAP
A fogalmazás a képről szól.	Nincs benne felesleges mondat.	A fogalmazás ötletes, változatos.	Nincs benne felesleges szóismétlés.	A mondatok kapcsolódnak egymáshoz.

A TARTALOM ÉS MEGFOGALMAZÁSA

1. Olvasd el némán Weöres Sándor *Kutya-tár* című ismerős versének szövegét!

Harap-utca három alatt
Megnyílt a kutya-tár,
Síppal-dobbal megnyitotta
Kutyafülű Aladár.
Kutya-tár! Kutya-tár!
Kutyafülű Aladár!

Hús forintért tarka kutya,
Tízért fehér kutya jár,
Törzs-vevőknek öt forintért
Kapható a kutya már.
Kutya-tár! Kutya-tár!
Kutyafülű Aladár!

- a) Beszéljétek meg, milyen hangerő (hangos, közepes vagy halk) illik a vershez!
Indokoljátok meg a választásotokat!
- b) Olvassátok fel közösen, közepes tempóban és a megbeszélt hangerővel Weöres Sándor versét!

2. Ki vagy mi lehet Kutyafülű Aladár? Kire szokták mondani, hogy kutyafülű? Keressetek több megoldást is!

3. A tankönyvedben sok mindent olvastál a kuvaszról. Miért tartanál szívesen ilyen kutyát? Válaszolj tömören!

4. Olvassátok el az alábbi szöveget! Hogyan győznétek meg Newton [nyúton] apukát a gyerekek helyében, hogy megtarthassátok a kiskutyát?

Híres tarka kutya Beethoven [bétóven], aki egy családi film főszereplője. Kölyökkorában kalandos úton kerül az egyik állatkereskedésből a Newton családhoz. Az édesapa nem örül felhőtlenül a kiskutyának. A gyerekek azonban hamar rábeszélnek, tartsák meg a kis bernáthegyit.

- a) Ki mit mondjon? Hogyan segítitek egymást célotok elérésében?
b) Adjátok elő a jelenetet!
c) Értékeljétek egymás jelenetét! Kik voltak a legmeggyőzőbbek?

5. Ha láttad a filmet, mondd el a társaidnak, hogy tetszett!

6. Sok gyermek és felnőtt kedvenc rajzfilmsorozata a Frakk, a macskák réme, amely Bálint Ágnes könyve alapján készült. Olvassátok el közösen egy részt!

- a) Beszélgetsetek arról, kinek hogy tetszett! Indokoljatok is!
b) Írd le, kik a sorozat állatszereplői! Tegyél csillagot annak a neve mellé, aki neked a legjobban tetszett!

- c) Állapítsátok meg, ki kapta a legtöbb csillagot, ki a csoportotok kedvence!

- d) Adjatok ötletet a sorozat készítőinek, mi legyen a következő rész tartalma!

7. A következő órára hozz magaddal a kedvenc kutyaajtadról egy képet! Mutasd be szóban néhány mondattal az osztálytársaidnak!

ÁLLATMESÉT ÍROK

1. Olvasd el **Zelk Zoltán** Vers a három lesőről című költeményét közepes tempóban, a sorok mellé, jobbra írt hangerővel!

Macska egér-lesőben,
kutya macska-lesőben,
fölöttük egy viharfelhő
macska- s kutya-lesőben.
Ha a felhő úgy akarja:
macska erre, kutya arra
szaladhat majd a szakadó esőben!

suttogva
suttogva
halkan
halkan
közepes hangerővel
közepes hangerővel
hangosan

2. Írj állatmesét! Először a piszkozatot készítsd el!
a) Karikázd be, melyik két állat lesz a meséd szereplője!

- b) Egészítsd ki a meséd címét a két kiválasztott állat nevével! Ez lesz a mese témája is egyben.

Hogyan lettek barátok a _____ és a _____?

- c) Hol játszódik majd a meséd?

- d) Válassz mesekezdet!

- e) Válassz mesebefejezést!

3.

a) Ne feledkezz meg a mese elkezdéséről és befejezéséről sem!

b) Próbálj a megadott terjedelemben fogalmazni!

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.

4.

5.

The diagram consists of five identical rectangular cards arranged horizontally. Each card has a light gray background with a subtle diagonal gradient and a thick orange border. The cards are labeled 'ÉRTÉKELŐLAP' (Evaluation Sheet) at the top. Below the title, each card contains a specific comment in Hungarian:

- Card 1: Ötletes, szórakoztató a mese. (Creative, entertaining the story.)
- Card 2: Jó a mese elkezdése. (Good the beginning of the story.)
- Card 3: A mondatok kapcsolódnak egymáshoz. (The sentences connect to each other.)
- Card 4: Nincs benne felesleges szóismétlés. (There is no unnecessary word repetition in it.)
- Card 5: Nagyon ügyes a befejezése. (Very clever the ending.)

1. Olvassátok fel szerepenként Kormos István Szaladós vers című költeményét! Ügyeljetek a kérdő mondatok helyes dallamára!

- Honnan szaladsz, nyulacska?
- Mezőről.
- Miért szaladsz a mezőről?
- Kergetnek.
- Kik kergetnek, nyulacska?
- Vadászok.
- Ugyan mivel kergetnek?
- Puskával.

- Mit akarnak tetőled?
- Meglőni.
- Hova szaladsz előlük?
- Erdőbe.
- Mit csinálsz az erdőben?
- Elbújok.
- Szaladj gyorsan, nyulacska!
- Szaladok! Itt ugyan nem maradok!

2. Olvasd el a 3. feladat szövegének a címét, és nézd meg a fényképet is! Fogalmazd meg egy rövid mondatban, miről szólhat a szöveg!

3. Olvasd el a szöveget, közben számozd meg a bekezdéseket!

Nyulak a világ minden táján

A nyúlfélék az egész Földön őshonosak, kivéve az Antarktisz és Ausztráliát, ahová az ember telepítette be őket. Nagyon jól alkalmazkodtak a körülményekhez, hiszen élnek a sivatagban, erdőkben, mezőkön, sőt még az Északi-sarkvidéken is.

A nyulak kis és közepes termetű állatok, a gyors helyváltoztatáshoz alkalmazkodtak. Legfőbb jellemzőik a hosszú hátsó lábak és a hosszú fülek. A hátsó lábakon négy ujj van, míg a rövidebb mellső lábakon öt ujj található. Talpuk szőrös, hogy ne csússzanak el futás közben. Hosszú, mozgatható füleikkel igen jól hallanak. Nagy szemük segítségével kitűnően látnak még éjjel is.

Minden ehető növényi részt elfogyasztanak. Főleg azonban fűvel és bogyókkal táplálkoznak.

A mezei nyulak kölykei fejlettebben születnek, mint az üreglakóké. A felszínen lakó nyulak kölykei születésükkor szőrösek, és nyitott a szemük, míg az „üregi” kölykök csupaszok és vakok.

A nyulakra a nagy termetű ragadozó madarak, a rókák és a farkasok vadásznak. Elsősorban a beteg vagy a fiatal, tapasztalatlan állatokat ejtik zsákmányul. A kifejlett nyulak úgy menekülnek az őket üldözők elől, hogy cikcakkban futnak. Így nehezebb lecsapni rájuk. Ekkor veszik hasznát annak is, hogy teljes körben látnak, hiszen ily módon szemmel tudják tartani üldözőjük mozgását.

4. Írd a négyzetbe a számot, melyik bekezdésben olvastál a következőkről!

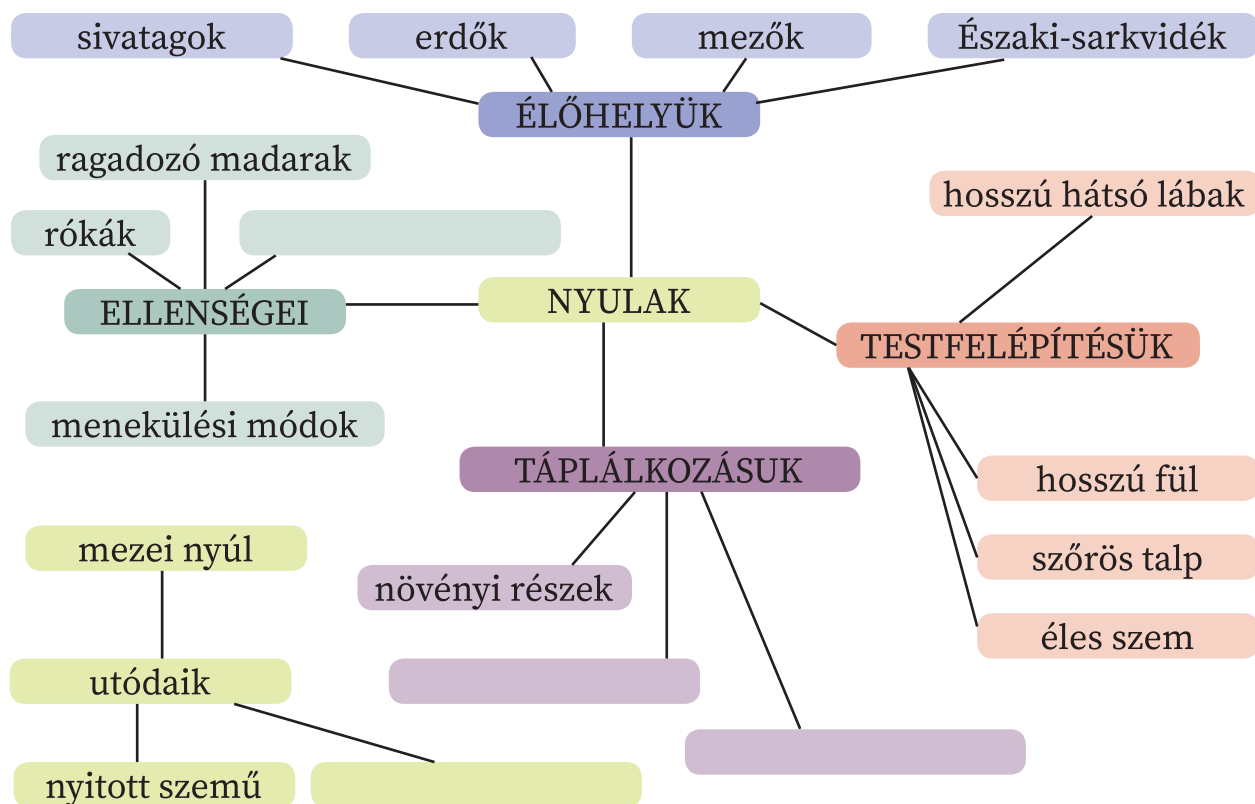

- ☐ A nyulak mozgása
- ☐ Táplálkozásuk
- ☐ Élőhelyeik, elterjedésük
- ☐ Testfelépítésük, érzékszerveik
- ☐ Szaporodásuk

5. Húzzátok alá kék színnel minden bekezdésben a tételmondatot, és zöld színnel a kulcsszavakat!

6. Töltsétek ki a tudástérkép hiányzó részeit!

7. Olvasd el újra a szöveget, és mondd el a tudástérkép alapján, amit megtudtál a nyulakról!

JÁTÉK A SZÖVEGGEL

1. Olvasd el Weöres Sándor Száncsengő című költeményének részletét a versszakok mellé írt hangerővel és tempóban!

Éj-mélyből fölzengett
– csing-ling-ling – száncsengő. **halkan, lassan**
Száncsengő – csing-ling-ling –
tél öblén halkan ring.

Feldobban két nagy ló
– kop-kop-kop – nyolc patkó. **közepes hangerővel,
közepes tempóval**
Nyolc patkó – kop-kop-kop –
csönd-zsákból hangot lop.

2. Miért irodalmi szöveg Weöres Sándor költeménye? Érveljétek!

3. Mi jellemző a különböző szövegekre? Beszéljétek meg a csoporttal és a tanítókkal! Utána töltsétek ki a táblázat hiányzó részeit!

	Irodalmi szöveg	Hétköznapi szöveg	Ismeretet közlő szöveg	Tájékoztató szöveg
Szavak			félreérthetetlenek, szakszavak	
Mondatok				világos, áttekinthető
Érzelmek	ézelmeektől átfűtött			
Stílus		barátságos, közvetlen		

4. Fogalmazzatok meg egy-egy mondatot a karácsonyról az előző táblázat segítségével! Osszátok szét egymás között a feladatot!

Hétköznapi módon: _____

Ismeretközlő módon: _____

Tájékoztató módon: _____

Irodalmi módon: _____

5. Készítsetek rövid írásokat egy gyermekújság karácsonyi számába! Osszátok ki a feladatokat! Mindenki válasszon egy neki tetsző témát! Legyen például

- irodalmi szöveg (a téli táj szépségéről),
- hétköznapi szöveg (a karácsonyfa díszítése, hóemberépítés stb.),
- tájékoztató szöveg (beszámoló a karácsonyi ünnepekről, karácsonyi ajándékötletek),
- ismereteket közlő szöveg (karácsony, betlehemezés, karácsonyi ételek)!

6. Adj címet a gyermekújságnak! Tervezd meg a karácsonyi számának a borítóját!

A SAJÁT FOGALMAZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE

1. Olvassátok fel közösen a következő mondókát egy levegővétellel!

Ha-ha-ha havazik,
He-he-he hetekig,

Hu-hu-hu hull a hó,
Hi-hi-hi, jaj de jó!

2. Melyik kép melyik állat nevéhez és ismertetőjéhez tartozik? Lásd el azonos számmal az összetartozókat!

☐ széncinege

☐ vaddisznó

☐ őz

☐ vörös mókus

☐ A legkülönbözőbb erdőtípusok lakója a síkságtól egészen a hegyvidékig. Az emberrel barátságos, a nagyobb kertekben és a városi parkokban az ételt szívesen elfogadja. Magasan, a fatörzs közelében, ágakból készített gömb alakú fészekben alszik.

☐ Magyarország egész területén, erdős-mezős részein találkozhatunk ezzel az állattal. Nyáron magányosan vagy kis családi csoportokban él, ősztől tavaszig azonban kisebb-nagyobb csapatokban. A hímeket baknak, a nőstényt sutának, a kicsinyüket gidának nevezik.

☐ Hazánkban bárhol találkozhatunk ezzel a díszes tollazatú, cinegefélékhez tartozó madárral. Könnyen felismerhetjük a „nyitnikék” és „tí-cső” kiáltásairól.

☐ Legkedveltebb magyarországi élőhelyei a nedves talajú lombos erdők. Családi közösségekben, csapatokban járnak, amelynek vezetője egy öreg koca.

3. Honnan tudnál további információt gyűjteni az előző állatokról?

4. Szerinted miért fontos anyagot gyűjteni írásbeli munkádhoz? Karikázd be, amivel egyetértesz!

Jobban tetszik a tanító néninek. • Pontosabban meg tudom fogalmazni a gondolataimat. • Így szokás. • Segít a fogalmazás elkészítésében. • Anyukám azt mondta, így kell. • Ismeretlen dolgokat fedezhetek fel. • Mert magamtól nem tudok miről írni. • Utánanézhetek azoknak a dolgoknak, amelyekben bizonytalan vagyok. • Szébb szavak vannak a könyvekben. • Le lehet másolni mások írását.

5. Párosítsd a képeket a fogalmazáscímekkel! Milyen anyaggyűjtéshez használt módokat ismersz fel a képeken? Írj a fotók alá akár többet is!

Jártam a Holdon

A mókus életmódja

Madáretetőt készítettem

Vásárolni voltunk

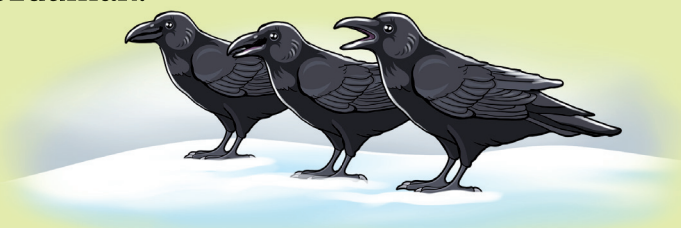
SZEMÉLYES ÉLMÉNY, SAJÁT TAPASZTALAT

1. Olvassátok fel közösen Kányádi Sándor Három holló című versét közepes tempóban, közepes hangerővel!

Ül a havon
három holló.
Mind a három
nagyothalló.

Fújhat a szél,
zúghat-búghat,
ők a hóról
nem mozdulnak.

Közepén a
fehér télnek
moccanatlan
feketéllnek.

2. A tankönyvedben olvasott naplórészlet bekerült az iskolaújságba is. Beszéljétek meg, miben azonosak, és miben különböznek!

A magyar papagáj

Pista bácsival már órák óta gyalogoltunk a havas erdőben. Sehol egy ember, egy gép. Távol kerültünk a falutól. Hirtelen furcsa érzésem támadt. Mintha szekérnyikorgást hallottam volna. Körülnéztem, sehol semmi. Pista bácsi vetett véget a rejtélynek. Azt mondta, egy szajkó fészkel a közelben. Azt is megtudtam tőle, hogy ez a madár mindenféle hangot tud utánnozni. Élethűen utánozza az egerészölyv nyávogásszerű kiáltását, a holló mély korrogását, a varjak káromását és a fácánkakas kakatolását is. Nemcsak más madarak hangját, hanem a szekérnyikorgást, a kutyaugatást is híven utánozza és folyton ismétli is, vagyis szajkózza.

Budaházi Bence, 3. a osztály

3. Szerinted milyen módon gyűjtött anyagot az előző történet írója? Húzd alá a helyes válaszokat!

Könyvben olvasta. Interneten kutakodott. Személyesen tapasztalta.

Tévében nézte. Láttá, hallotta. Valaki mesélt róla neki.

4. a) Volt már hasonló élményed, mint Bencének? Meséld el röviden!
b) Miről írhatasz személyes élmény alapján? Húzd alá! Indokold meg!

Egy napom a suliban Amerikában jártam Kistesóm született!
Mátyás ételei Egy rosszul sikerült dolgozat A farkasok életmódja
Krokodilvadászok között Az Országgyűlés ülése A legjobb barát
Hurrá, nyaralunk! Amerika őslakosai Szülinap

5. Számozással állítsd sorrendbe a 2. feladat szövegéhez kapcsolódó mondatokat!

- ☐ Fény derül a titokra. ☐ Furcsa érzés.
☐ Gyaloglás a havas erdőben. ☐ Egy szekér nyikorgó hangja.

6. Szerinted miért fontos az események sorrendje? Próbáld megfogalmazni!

7. Az alábbi piros jelekkel a szórendet és a mondatrendet is javítani lehet. Javítsd a szórendet a segítségükkel!

1. 4. 2. 3.
Bence otthon nem volt.

8. Javítsd az alábbi mondatok sorrendjét a tanult jelek segítségével, az elsőként olvasott szöveg alapján!

- ☐ Egy szajkó fészkel a közelben.
☐ Szekérnyikorgást hallottam.
☐ Hirtelen furcsa érzésem támadt.

- Keress több megoldást is!
- Beszéljétek meg, hogyan változik a történet más-más megoldás esetében!

A SAJÁT KÉT SZEMEMMEL

1. Olvassátok fel közösen Kovács András Ferenc Csillagcsengő című versét közepes tempóban, halkan!

Jégcsap csendül, jégcsap cseng –
csillagcsengő égen leng.
Jégcsap csücskén csüngő nesz –
csilló neszből csengés lesz.

Jégcsap csücskén fény csendül –
égen csüngő szél lendül...
Jégcsap csörren, csilló csend –
csokros csillagcsengő cseng.

2. A képrészletek a fejezetnyitó nagy képről valók. Írd le egy-egy mondatban a képek alá, hogy az állatok mit csinálnak!

3. Olvasd el a mondatokat! Húzd át azokat, amelyeket feleslegesnek gondolsz!

A mókus erdőben él. Nem minden erdőben, de a képen lévőben igen. A neve a makogó hangját utánzó szóból ered. Régen még mókának hívták. Régen milyen mókás neveket adtak az állatoknak! Jó móka volt ez a móka név. Ehhez a szóhoz illesztették a kedveskedő „-us” végződést, mint a „cicus”, „kutyus” elnevezéseknél. Azért nekem a cicus jobban tetszik, mint a mókus. A képen látható mókus testét vörös bunda borítja. Bár nem is vagyok benne olyan biztos, hogy ilyen a vörös szín. Rendkívül fürgé állat. Ez azonban a rajzon nem nagyon látszik.

4. Melyik fogalmazáshoz gyűjthetsz anyagot megfigyeléssel? Karikázd be! Melyiket nem karikáztad be? Miért?

A játszótérről. • Az első holdutazásról. • Harry Potter kalandjairól.
• A téli erdőről. • Anyáról. • Mátyás királyról. • A szomszéd kiskutyájáról.

5. Kísérletezzetek a pároddal!

Szükséges eszközök

egy vízzel félig töltött kisebb tál
itatóspapír
színes zsírkréták

A kísérlet leírása

Rajzoljatok az itatóspapírra egy virágot!
Színezzétek ki zsírkrétával az egyik felét!
Vágjátok ki a virágot!
Hajtogassátok be a virágszirmokat!
Tegyétek vízre úgy, hogy a nem zsírkrétás felük találkozzon a vízzel!

a) Fogalmazzatok meg, hogyan végeztétek el a kísérletet!

b) Rajzoljátok le, mi történt a virágszirmokkal!

c) Szerintetek miért történt ez a virágszirmokkal?

1. Olvassátok fel a mondókákat a ritmusukat követve!

Jer, jer, kikelet,
seprűzd ki a hideget,
ereszd be a meleget,
dideregtünk eleget!

Figyelem, figyelem!
Közhírré tétetik,
a farsangi ünnep
most elkezdődik.

2. Az olvasókönyvedben sok mindent olvastál a farsangról. Azt is megtudhattad, miért zajos a farsang. Írd le saját szavaiddal az ott olvasottakat!

3. Értékeld a társad 2. feladatban alkotott szövegét a munkafüzetében a következő értékelőlapok alapján! Írd alá a neved!

ÉRTÉKELŐLAP	ÉRTÉKELŐLAP	ÉRTÉKELŐLAP	ÉRTÉKELŐLAP	ÉRTÉKELŐLAP
Jól felhasználtad az olvasottakat.	A szövegében alkalmaztad a kulcsszavakat.	Megfelelő a mondataidban a szórend.	A mondataid kapcsolódnak egymáshoz.	Megdicsérlek az írásodért.

4.

- a) Idézd fel az olvasókönyved februári magazinjában olvasott viccet!
b) Folytasd a viccet úgy, hogy az első és a második jelmezt te találod ki! Ennek megfelelő legyen a gyerekek válasza! Ne változtass a vicc poénján!

Az iskolában farsang van. Jönnek a gyerekek álarcban. Először Pistike lép be, rajta egy _____ álarc.

– Hát te minek öltöztél? – kérdi a tanító néni.

– _____

– Hát te minek öltöztél? – érdeklődik a tanító néni.

– _____

Jön be Móricka, _____

– Hát te ki vagy?

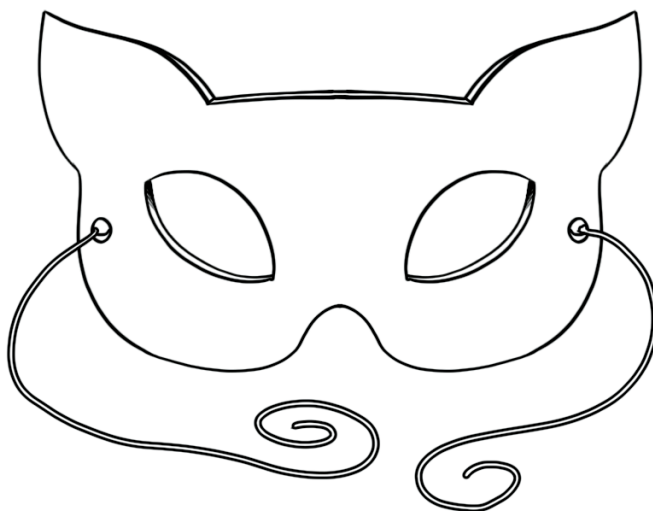

5.

Színezd ki a macskaálarcot a szöveg alapján!

A macskaálarc alapszíne fekete. A két fül között lévő szőrpamacs fehér. A bajusz narancssárga. Az orr és a két fül közepe citromsárga. A szemöldök világoszöld.

FANTÁZIÁM SZÜLEMÉNYE

1. Olvassátok fel közösen Csoóri Sándor Csodakutya című versét!

Ha hiszitek,
ha nem is,
volt egy kutyám
nekem is,
piros volt az orra,
lapulevél nagy füle
lelógott a porba.

Csoda egy kutya volt:
holdsugáron
lovagolt,
s csillagfejű csikókat
terelt udvaromba.

Csodálkoztok?
Elhiszem.
Nem láthatta
senki sem.
Fénykép sincsen róla.
Én is csak egyszer láttam,
úgy álmodtam róla.

2. Meséld el a társaidnak, ha álmodtál már különleges élőlényről! Milyen nevet adnál neki?

3. Válaszd ki az egyik fantázia szülte élőlényt! Milyen állat? Fogalmazz meg néhány mondatot róla!

flafó

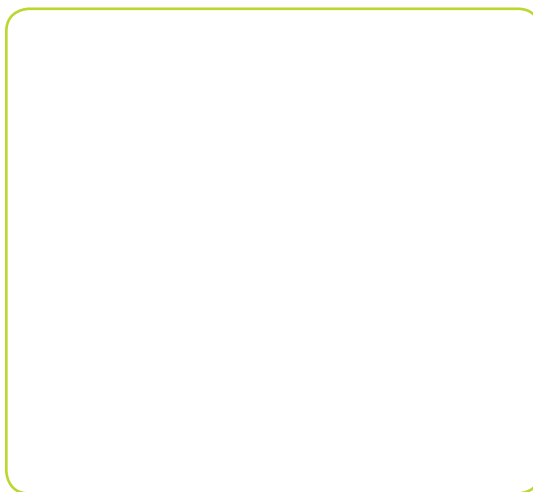

jesza

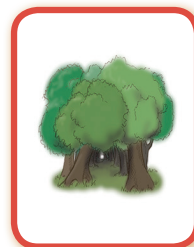

pingó

4. Rajzolj le egy általad elképzelt állatot! Írd ide a fontosabb jellemzőit néhány szóban! Mutasd be saját szavaiddal pár mondatban!

5. A mesékben is sok kitalált, csak a képzeletünkben létező helyszínnel találkozatsz. Nevezd meg ilyen helyszíneket a rajzok alapján!

6. Válaszd ki az egyik helyszínt! Gyűjts róla tulajdonságot, milyenséget kifejező szavakat! Használd rokon értelmű kifejezéseket is!

7. Népesítsd be általad kitalált élőlényekkel a kiválasztott mesebeli helyszínt!

8. Idézd fel a csillagszemű juhász meséjét a társaddal!

a) Egészítsd ki a mesét úgy, hogy a csillagszemű juhász az általad kitalált helyszínrre kerüljön, és ott kelljen kiállnia még egy próbát az egyik képzeletbeli élőlényeddel!

b) Értékeld a szövegalkotásodat az értékelőlapok alapján!

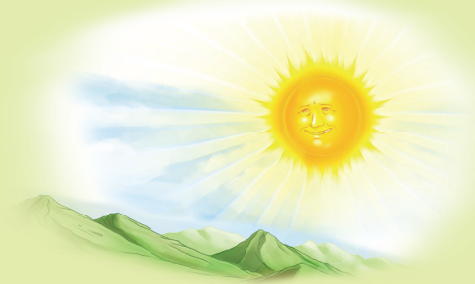
ÉRTÉKELŐLAP	ÉRTÉKELŐLAP	ÉRTÉKELŐLAP	ÉRTÉKELŐLAP	ÉRTÉKELŐLAP
A szöveggedben szerepel az általad kitalált helyszín és az élőlény.	A szövegged illeszkedik a meséhez.	A mondatok kapcsolódnak egymáshoz.	Nincs benne felesleges szóismétlés.	Nem találsz benne helyesírási hibát.

MILYEN A JÓ CÍM?

1. Olvassátok fel közösen, közepes hangerővel és közepes tempóban Nemes Nagy Ágnes Bors néni beszélget a Nappal című versét!

Nap, ha neked ágaad volna,
olyan volnál, mint az alma.
Legurulnál, gyökereznél,
almafává növekednél.
Én meg almát osztogatnék:
Egy kis napot, tessék, tessék.

2. Szerinted milyen a jó cím? Karikázd be!

Mulatságos. **Érdekes.** Unalmas. Tudományos. Figyelemfelhívó.
Nevetséges. Rövid. Utal a tartalomra. Hosszú. Bonyolult.
Könnyű megjegyezni. MEGLEPŐ. Utal a történet szereplőjére.
Nevek vannak benne. **Kijelentő mondat.** Szép betűvel van írva.

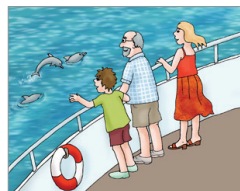
3. Miért nem elég jók az alábbi címek? Beszéljétek meg! Írjatok helyettük jobbat!

Rigócsőr király különös látogatása
a csodálatos Gyémánt-tenger partján

Mese arról, hogy miért hajol meg
a tengerparti pálmafa törzse

4. Találj ki kétféle címet a képsorhoz! Legyen érdekesek és tömörek!

5.

a) Figyeljétek meg a bal oldalon a címek első betűjét és a cím végi írásjelet! Mit tapasztaltok? Beszéljétek meg!

Nyarak a család...

Egy skorpiót láttam a homokban!

Nyakig a homokban!

Hurrá! Gyönyörű itt a tengerpart!

Térkép galiba

Miért ilyen régi ez a térkép? Már megint eltévedtünk...

Pont én menjek el vízért?

Már csak a vizesárok hiányzik.

b) A két képhez két-két cím tartozik. Kösd össze az összetartozó részleteket a címekkel és a képekkel! Válaszd ki a szerinted találóbbat! Karikázd be!

6.

a) Miért furcsa a rajz? Adjatok címet neki!

b) Játsszatok ti is képtelen játékot a játékszabály alapján! Írjátok le a legérdekesebb címet a játékszabály alá!

Hajts egy lapot négybe! Rajzolj egy bármilyen fejet a tetejére! Hajtsd be úgy, hogy a fej ne látszódjon, csak a nyak! Add át a társadnak, ő rajzoljon testet neki! Hajtsa be úgy, hogy csak a dereka látszódjon! Add tovább a lapot! A következő rajzolja meg a lábakat, majd végül az utolsó a lábfejet! Hajtogassátok ki a lapot!

7.

Írjátok le a különleges élőlényetek néhány képzeletbeli tulajdonságát!

TAGOLJUNK!

1. Olvassátok fel közösen, a mondatok dallamának megfelelően, közepes hang-erővel és közepes tempóban Tamkó Sirató Károly Tengerecki hazaszáll című ver-sének részletét!

Szil,
szál,
szalmaszál!
Merre járt a Pál?

Merre járt a
messzivágyó
jéghegyjáró
felhőszálló
Tengerecki Pál?

Ment, amerre
szeme látott...
Bebolyongta
a világot
– s belefáradt
már.

2. Mondj rövid történetet a fejezetnyitó képről úgy, hogy szere-peljenek benne a kártyákra írt szavak!

☐ végül

☐ néhány nap múlva

☐ egyszer

☐ delfinek

☐ vihar

3. Melyik szót hol használtad az előző történetedben? Írd a számát az előző fel-a-dat kártyáiba!

A történet elején: I. A történet közepén: II. A történet végén: III.

4. Olvasd el a más-más mesékből való mondatokat! Jelöld római számok-kal, hogy az olvasott mondat melyik nagy szerkezeti egységbe tartozhat!

Hol volt, hol nem volt, hetedhét országon túl, még az Óperenciás-tengeren is túl, volt egyszer két tündér. ☐ Amikor ezt a kislány meghallotta, elhatározta, hogy kibékíti őket. ☐ Egy dúsgazdag király élt a kacsalábon forgó palotában. ☐ Végül boldogan éltek, amíg meg nem haltak. ☐ A fiú a vállára akasztotta ta-risznáját, felvette szivárványszínű köpenyét, s elindult az ismeretlen felé. ☐ A tenger naphosszat szemlélte a boldogan pancsoló gyerekeket. ☐ Volt egy-szer egy haragos tenger. ☐

5. Pótold a hiányos mondatokat a fogalmazás fő részeinek nevével!

A történet kezdete, eleje a _____ (I.).

Az események leírása a _____ (II.).

A történet lezárása, vége a _____ (III.).

6. Javítsd az első két mondatot a jel alapján, amely az új bekezdést jelöli!

..Végül a vitéz levágta a sárkány fejét. Csaptak is nagy lakodalmat! Hencidától Boncidáig folyt a sárga lé, a húsleves. Még a sánták is járták, ahogy tudták. Tán még ma is járják.

7. Jelöld az új bekezdések helyét!

A) Hol volt, hol nem volt, hetedhét országon is túl, volt egyszer egy halász. Volt neki egy nagyravágyó felesége. Egyszer elment az öreg halász a tengerre, halászni. Hamarosan fogott egy gyönyörű szép aranyhalat.

B) – Mit akar a te feleséged? – A világ úrnője akar lenni, és hogy a világon mindenki a lába elé boruljon. – Jól van – mondja a hal –, ha azt hiszi, hogy munka nélkül élhet, és másokon uralkodhatik, hát legyetek ismét halászok. Eredj haza, megtalálod őt a halászkunyhóban! Úgy is lett. Ott találta a szegény halász a kis halászkunyhóját, és benne a feleségét, aki ettől kezdve szorgalmas és ügyes asszony lett. Még talán máig is élnek, ha meg nem haltak.

MIVEL IS KEZDJEM?

1. Olvassátok fel Tamkó Sirató Károly Törpetánc című versét közösen lassan és gyors tempóban! Az utolsó sort próbáljátok meg nagyon gyors tempóban mondani!

Fenn a hegyen,
körbe-körbe,
Tűztáncot jár
három törpe.

Rátiporva
kőre, rögre,
azt huhogják
megpörögve:

Hipp,-hopp,
hepe,-hupa,
avar,-muhar,
jaj, de puha!

Zeng a daluk
mindörökre,
Törpe bögre,
görbe bögre.

2. Olvasd el a bevezetéseket! Kösd a megfelelő kártyához! Keress több megoldást!

Nagyon szép völgyben lakunk. A hegyek úgy ölelik át a kis falut, ahogyan anyuék szoktak bennünket, gyerekeket.

Messze, messze, még az Óperenciás-tengeren is túl, szép Csodországban kis herceg-nő született.

Február volt, és hatalmas pelyhekben hullt a csillogó hó.

Tavaly október elején nyitotta meg kapuit a Mesemúzeum és Meseműhely a budai vár tövében. A múzeum fő célja, hogy maradandó élményeket nyújtson a klasszikus és a kortárs gyermekirodalom alkotásaival.

Szereplők
megnevezése

Ahogy a mesékben vannak óriások és törpék, ugyanúgy az állatvilágban is. Ismerd meg a madarak egyik óriását!

Helyszín
megnevezése

Időpont
megnevezése

Kinőttem a cipőmet. Anyával megbeszéltük, hogy iskola után elmegyünk az áruházba újat vásárolni.

Egyszer volt, hol nem volt, hetedhét országon is túl, volt egy öreg király, s annak egy dali szép fia. Meghalt az öreg király, a királyfira maradt az ország, de nem volt felesége. Gondolta, elmegy világot látni, benéz ide is, benéz oda is, majd talál magához illő feleséget.

3. Olvasd el a meghatározásokat! Húzd alá a jó megoldásokat!

A bevezetésben a történet cselekményét mondjuk el.

A bevezetésben a történet legizgalmasabb részét mutatjuk be.

A bevezetésben utalunk a történet helyszínére, időpontjára.

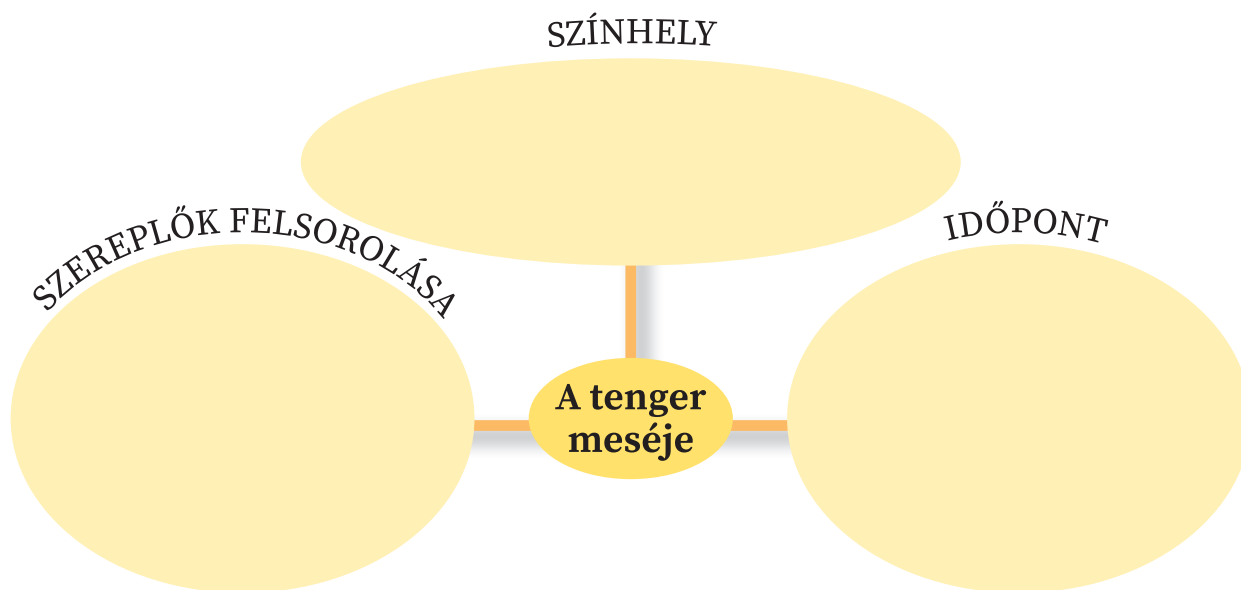
A bevezetésben bemutatjuk a történet szereplőit.

A bevezetésben mindig szerepel a hol volt, hol nem volt kifejezés.

A bevezetésben a történet végét mondjuk el.

A bevezetésben előkészítjük a történet cselekményét.

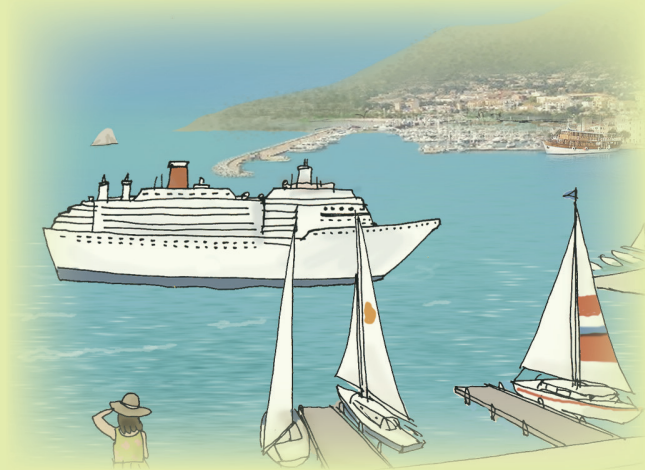
4. Készíts gondolattérképet a címhez kapcsolódó bevezetésről!

5. Fogalmazd meg a bevezetést a gondolattérkép, valamint a 3. feladat megoldásának segítségével!

1. **Olvassátok fel közösen Tamkó Sirató Károly Hajó Lajos című versét gyors tempóban, hangosan!**

Halló! Lajos!
Hajó Lajos!
A te hajad
haj-olajos...
A te hajód,
a te hálód
kívül-belül,
alul-felül
hal-olajos,
hal-olajos!

2. **Lapozzatok vissza a fejezetnyitó nagy képhez! Gyűjtsetek róla szóban minél több igét! Foglaljatok mondatba belőlük négyet-ötöt!**
3. **Gyűjts olyan igéket, amelyek a tengeri fürdőzéssel kapcsolatosak!**

4. **Számozással állítsd időrendbe a tárgyalás mondatait!**

- ☐ Szerencsére nem kellett kórházba mennem, elegendő volt egy injekció is.
- ☐ Apukám azonnal a partra vitt.
- ☐ Hirtelen éles fájdalmat éreztem a talpamban.
- ☐ Néhány perc múlva már orvos vizsgálta a szúrás nyomát.
- ☐ A szikrázó napsütésben vidáman lubickoltunk a hús habokban.
- ☐ A doktor bácsi szerint egy sárkányhal mérges tüskéje okozta a sérülésemet.

5. **Olvassátok fel közösen a 4. feladat időrendbe állított mondatait! Beszéljétek meg, ha van eltérés a felolvasásokban!**

6. Írjátok le az apa és az orvos párbeszédét az élményfüzetetekbe!

7. Pipáld ki az általad helyesnek gondolt mondatokat! Indokold döntésedet!

- ☐ A tárgyalás a fogalmazás legrövidebb része.
- ☐ A tárgyalásban ügyelnünk kell a cselekmény időrendjére.
- ☐ A tárgyalás a fogalmazás leghosszabb része.
- ☐ A tárgyalásban nem írunk hosszú mondatokat.
- ☐ A tárgyalásban gyakran jelenik meg párbeszéd.

8. Fogalmazd meg a saját vízi élményedet, történetedet! Csak a tárgyalást írd le! Szerepeljen benne egy valós vagy egy általad kitalált vízi lény!

9. Értékeld a saját tárgyalásodat az értékelőlapok alapján!

ÉRTÉKELŐLAP	ÉRTÉKELŐLAP	ÉRTÉKELŐLAP	ÉRTÉKELŐLAP	ÉRTÉKELŐLAP
Bekezdéssel kezdtem a tárgyalást.	Az eseményeket időrendben írtam le.	A mondataim kapcsolódnak egymáshoz.	Kerültem a felesleges szóismétlést.	Nem találtam helyesírási hibát benne.

ITT A VÉGE, ÍGY LETT VÉGE!

1. Próbáljátok meg minél gyorsabban mondani a következő nyelvtörőket!

Akkor jó a jó hajó, ha jó a jó hajó hajóvitorlája.

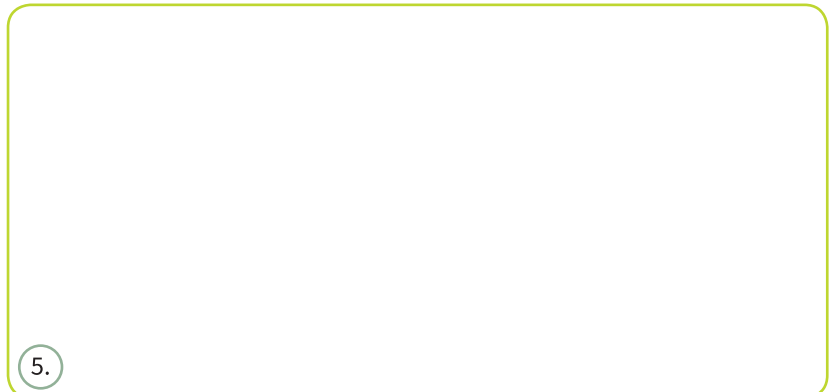
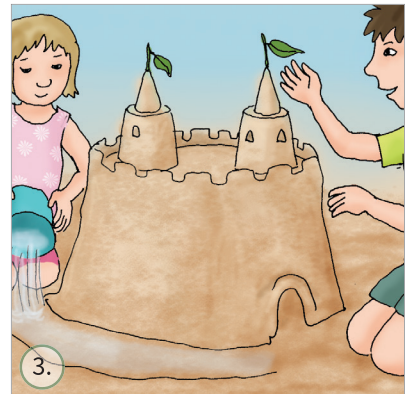
A nagypapa papagája a papa papagájának a papája.

Kicsi kacsa, kicsi kecsge, csíz csacsog-e, kocsi recseg-e?

Kecském kucorog, macskám mocorog, vizslám viczorog, ürgém ücsörög
s vígan vigyorog.

2. Szerinted mi lett a vége a tankönyvedből megismert, Bors Péterről szóló mesének? Fogalmazd meg a befejezését!

3. Nézd meg a képsort! Rajzold meg a befejezést!

4. Fogalmazd meg a képsor befejezését a rajzod alapján! Írd le!

5. Az írásbeli fogalmazás végére értünk. Karikázd be az általad helyesnek gondolt mondatokat!

A befejezésben lezárjuk a cselekményt.

A befejezés a fogalmazás legrészletesebb része.

A befejezésben elmondjuk véleményünket, tanácsainkat.

A befejezés 3-4 sorból áll.

A befejezésből megismerhetjük a történet szereplőit.

A befejezés lehetőséget nyújt a tanulság megfogalmazására.

A befejezés zárja le a történetet.

6. Olvasd el a részletet! Fejezd be a szövegnek megfelelő stílusban!

... Anya felírta, mit kell vennem. Elsétáltam a boltig, s beléptem. Mindenben követtem anya tanácsát. Kértem felvágottat, sajtot. Friss zsemlet és két kiflit is vettem. A pénztárnál figyeltem a visszajáró összegre...

7. Mit tanultunk a fogalmazás fő részeiről? Kösd össze a kártyákat! Mondd el szóban is, kerek, egész mondatokban!

Az események lezárása

I. BEVEZETÉS

A helyszín bemutatása

Végkifejlet

II. TÁRGYALÁS

Tanulság

Az események előkészítése

III. BEFEJEZÉS

A szereplők bemutatása

Az idő megjelölése

Az események elbeszélése

TÜNDÉRMESÉT ÍROK

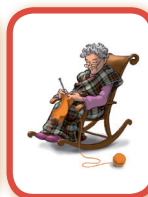
1. Találd ki, ki lesz a tündérmeséd főhőse! Választasz a következő mesehősök közül, vagy találsz ki mászt!

2. Nevezd el a főhősödet! A neve szerepeljen a tündérmeséd címében! Írd le a mesecímedet!

3. Gondold ki, milyen veszteség éri a főhősödet, ami miatt útra kell kelnie!

4. Milyen segítővel fog találkozni? Tegyé! csillagot a rajza mellé, vagy találsz ki te magad segítőzt!

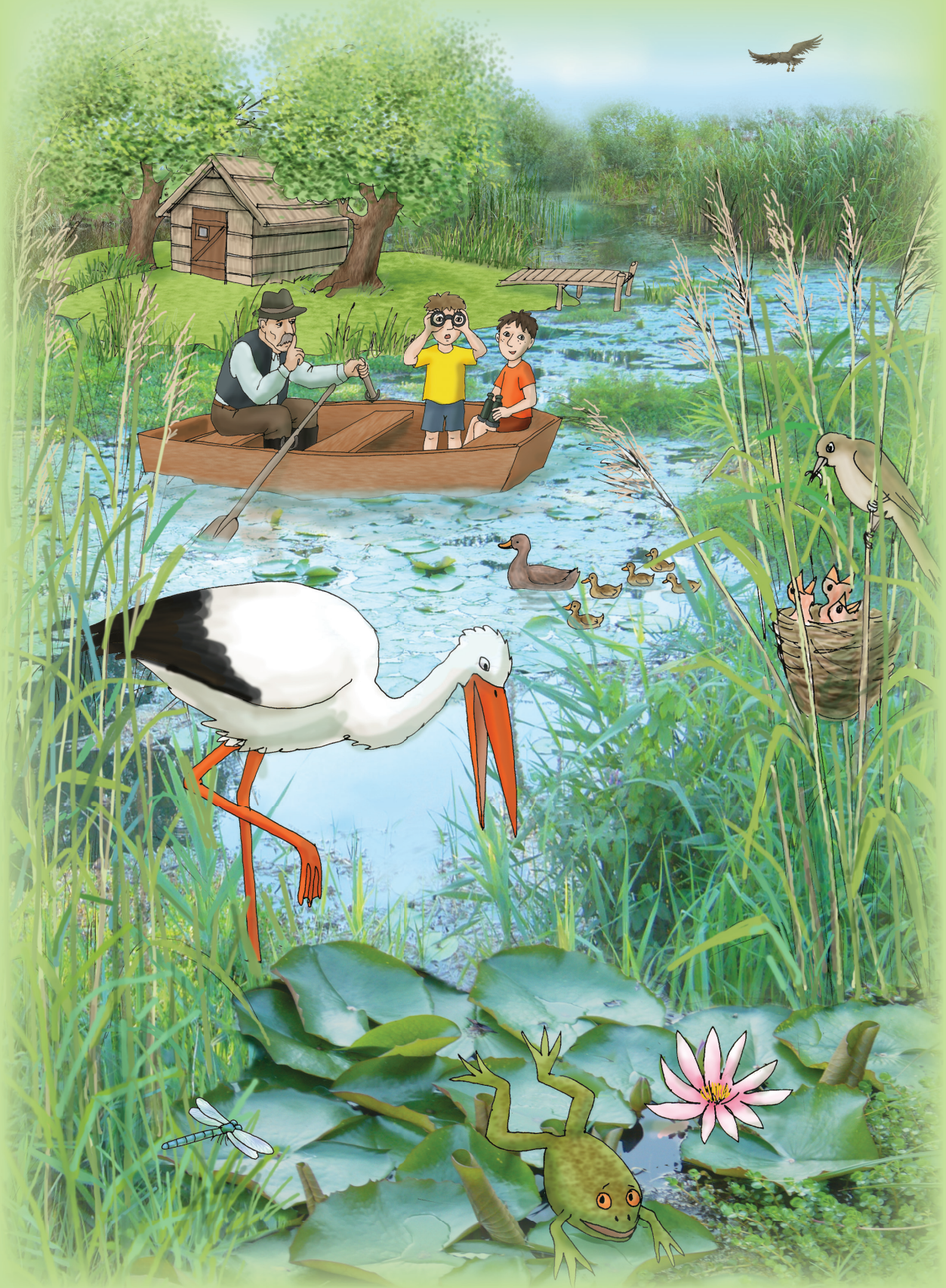
5. A segítő nem mindig ad varázstárgyat a mesehősnek. Ha a te mesédben ad, melyiket választanád, mit találnál ki?

6. Milyen ellenséggel kell megküzdenie a hősödnek? Esetleg egy általad kitá!ált lényyel?

7. Egy külön lapra készítsd el a tündérmeséd szövegének piszkozatát! Használd fel az olvasmányélményeidet és az előző feladatok megoldásait!

VÁZLAT ÉS FOGALMAZÁS

1. Olvassátok el közösen Nagy László Balatonparton című versének részletét hal-
kan és közepes tempóban!

Balatonparton
a nádi világban
megbújtam egyszer,
s csodaszépet láttam.
Bóbitás nádon
nádi-veréb fészket,
sásbokor alján
kis vízicsibéket.

2. Lapozz vissza a fejezetnyitó nagy képhez! Milyen tájon készült? Jártál már hasonló
helyen? Mit tudsz a képen látható növényekről, állatokról?

3. a) Kössétek össze a készülő fogalmazás kártyákra írt részeit a fogalmazás fő
egységeivel!
b) Fogalmazzatok meg szóban rövid, összefüggő szöveget a segítségükkel!

A balatoni nádas

Halat fogott a sas

A messzelátó

Megrémültünk

Csodás élmény

- I. BEVEZETÉS
(helyszín, szereplők)
- II. TÁRGYALÁS
(események, megfigyelések)
- III. BEFEJEZÉS
(tapasztalatok, összefoglalás)

4. Milyen címet adnátok a kitalált történetnek?

5. a) Olvassátok el a két fiú, Bütyök és Gyula (Tutajos) nyári kalandját!
Közben figyeljete a történet szempontjából lényeges részekre!
b) Értelmezzétek a kiemelt szavakat! Meséljétek el az eseményeket!

A szél úgy játszott a csónakkal, mint egy **gyufaskatulyával**, s a nyílt víz felé hajtotta.

Bütyök egy férfi erejével fogta a **csáklyát**, és verejtékben úszott, pedig dermesztő hideg lett egyszerre, aztán recsegni kezdett a nád, mintha ezer kasza vágta volna egyszerre, és jeges ostorával rájuk csapott a jég.

– Bütyök – ordított Gyula –, ott a kunyhó, látod?

Egy pillanatra Bütyök látott még valami **szénaboglyafélét** a nádas szélén, de aztán semmit.

– Mit csinálsz? – rémült meg még jobban Tutajos, ha már egyáltalán az eddiginél jobban megrémülni lehetett, mert Bütyök kiugrott a csónakból, és kézzel kezdte húzni a **nádszélben** elbújt kunyhó felé.

Bütyök csak a kezével intett, hogy nem megy ez másként, és összehúzta magát, mert kegyetlenül vágott a jég. Ugyanígy lehajtotta fejét Gyula is, mert a mogyoró nagyságú jég szemek úgy verték a csónakot, mint a géppuska, de úgy verték a két fiút is.

– Hujuj! – üvöltött Bütyök, és füléhez kapott, mert úgy érezte, átlőtte egy ilyen golyó, míg Tutajos csak **vonaglott**, ha fejen találta egy-egy **égi lövedék**.

Már erejük határán voltak, amikor végre a nádfalhoz értek. Ez a fal most összekuszált törmelékhez hasonlított. Bütyök odarántotta a csónakot.

– Ugorj ki, mert **itt veszünk!**

Csodálatos: fájdalmat alig éreztek, és a hideget is csak később, de akkor aztán nagyon. Gyula olyan elgyalázott állapotban volt, hogy inkább kihasalt a csónakból, mint ugrott, és elkapva a láncot, húzta ő is kétségbeesetten.

– Tekerd a láncot a nádra, jaj, Bütyök... Úgy, jó lesz már... Gyere, gyere, de gyorsan!

A jég most tombolt legjobban, de a fiúk már nem törődtek semmivel. A nád szúrt, vágott, de addig **fúrták magukat**, amíg – végre! – beestek a kunyhóba.

Fekete István: Tüskevár – részlet

6. Számozással állítsátok időrendbe az előbbi szöveg eseményeit!

- ☐ Bütyök menti a csónakot.
- ☐ Lecsap a jégeső.
- ☐ Megérkeznek a kunyhóba.
- ☐ A csónakot a szél a nyílt víz felé sodorja.
- ☐ A nádas széléhez érnek.

7. Állítsatok össze rövid vázlatot a történetről egy külön lapra! Fogalmazzatok tömören, a 3. feladat elnevezéseihez hasonlóan!

ELBESZÉLŐ FOGALMAZÁS

1. Olvassátok el közösen Tamkó Sirató Károly **Pinty és ponty című versét közepes hangerővel és közepes tempóban!**

Volt egyszer egy ponty.
Úszott, mint a pinty!

Volt egyszer egy pinty.
Repült, mint a ponty!

Együtt mentek...
Úsztak, szálltak, mendegéltek,
tán még most is mendegélnek,
ha a kelő napsugárban
útjuk végére nem értek.

Elöl ment a ponty.
Úszott, mint a pinty!

Utána a pinty.
Repült, mint a ponty!

2. Lapozz vissza a fejezetnyitó nagy képhez! Keresd meg a kis képrészleteket! Mondj egy-egy mondatot a képekről!

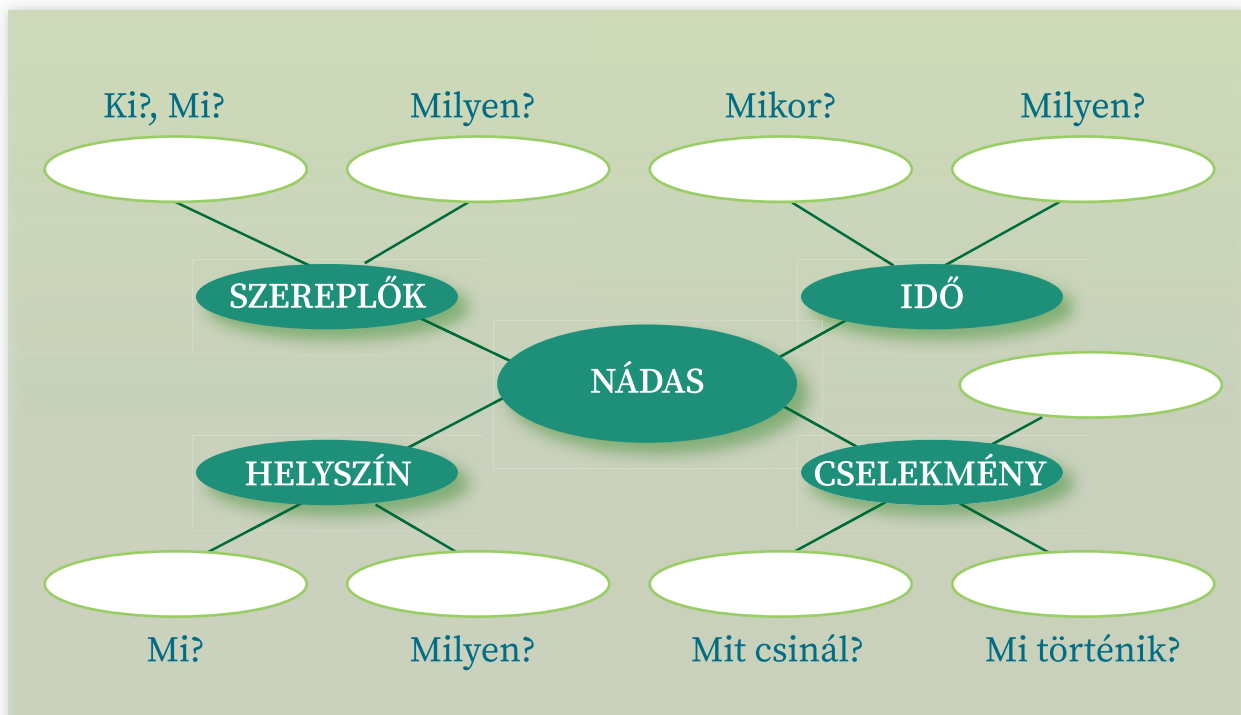

3. Játsszunk szókeresőt! Húzd alá zölddel azokat a szavakat, amelyeket felhasználnál az előző képekhez kapcsolódó elbeszélés megírásához!

vízpart belváros megfigyel nádas forgalom autóbusz barátok kikapcsolódás
munkahely szabadidő halkán iskola növényvilág madarak nyugodt
háziállatok csendesen kaland harsány evez nyári reklám elrepül
nagykabát kirándulás Kalocsa kiscsibe állatkert etet kunyhó csónak

4. Készíts gondolattérképet a 2. feladat kis képei és a kérdések segítségével!

5. Találj ki figyelemfelkeltő címeket egy nádasban történekről szóló fogalmazáshoz a társaddal! Írd le! Utána tegyél csillagot ahhoz a címhez, amelyik legjobban tetszik mind a kettőtöknek!

6. Foglald össze anyaggyűjtésed eredményét szóban! Készítsd el az elbeszélés vázlatát élményed vagy fantáziád alapján! A szöveget a padtársad számára alkotod.

FŐ RÉSZEKRE TAGOLTAN

1. **Olvassátok el közösen Juhász Gyula Ne bántsátok a lombokat című versének részletét hangosan és közepes tempóban!**

Ne bántsátok a lombokat,
Hadd nőjenek, viruljanak az égre,
Hadd mosolyogjanak napban, esőben,
Hadd ringassák a békés fészkeket,
Küldjék magasba a rigók dalát.

2. **Alkossatok csapatokat! Sorsoljátok ki, melyik csapat lesz az elbeszélés egy-egy része! Bizonyítsátok be, hogy ti vagytok a fogalmazás legfontosabb része!**

3. **Olvassátok el a tagolatlan szöveget! Tagoljátok a három szerkezeti egységre számozással és a megfelelő javítási jellel!**

A tölgyfa születésnapja

Az erdő közepén állott az öreg tölgyfa. Ő volt az erdő legtiszteletreméltóbb lakója; ha a madaraknak kalapjuk lett volna, bizonyára megemelték volna, mielőtt rászállnak. Mert többet tudott ő a madarak életéről, mint maguk a rigók és a mátyásmadarak. Hiszen száz év alatt ezer és ezer fészket ringatott az ágain, ezer és ezer madárfióka röppent először világgá a lombjai közül. Egyik nap a bagoly elővette falevelekből készült kalendáriumát, és kiszámította, hogy másnap lesz a tölgyfa születésnapja. Össze is hívta a madarakat, és azt indítványozta, hogy lepjék meg valami ajándékkal a jóságos tölgyfát. Persze, mindnyájan örültek a bagoly indítványának, s annak, hogy a tudós madárnak kalendáriuma van, s így megünnepelehetik a tölgyfa születésnapját. Törték is a fejüket, hogy mi lenne a legalkalmasabb ajándék, de a bagoly ezt is tudta: – Mi lenne más, mint valami szép dal? Madarak vagytok, hát énekelni fogtok a tölgyfának. De nem akárhogyan! Megalakítjuk az első erdei dalárdát, tanulunk valami szép dalt, és egyszerre elénekeljük, holnap hajnalban. Megkezdődött a tanulás, de bizony nem sokra mentek vele. A rigó csak azt fújta, hogy „tillió”, a szarka csak azt, hogy „csörgő-csörgő”, a varjú csak azt, hogy „kár-Pál, kár-Pál”. Végül össze is veszték, s elszálltak, ki merre látott. De azért másnap hajnalban odalopóztak a tölgyfa ágaira, és mind elfújta külön-külön a maga nótáját.

Zelk Zoltán

4. Húzzátok alá zöld színnel a képhez tartozó mondatokat a szövegben!

5. Mondd el a szöveg utolsó bekezdését úgy, hogy maga a tölgyfa beszélje el a születésnap megemlékezést!

6. Írj elbeszélésvázlatot ahhoz a történethez, amelyik az egyik születésnapodat meséli el!

I. _____

II. _____

III. _____

7. Meséld el a születésnapod történetét szóban! Írd le a bevezetést!

8. Írd le szorgalomból az egész fogalmazást az élményfüzetedbe!

ELBESZÉLÉST ÍROK

1. Válaszd ki az elbeszéléseid témáját!

Általunk javasolt témák:

részvétel valamilyen versenyen,
kirándulás,
kuckóépítés.

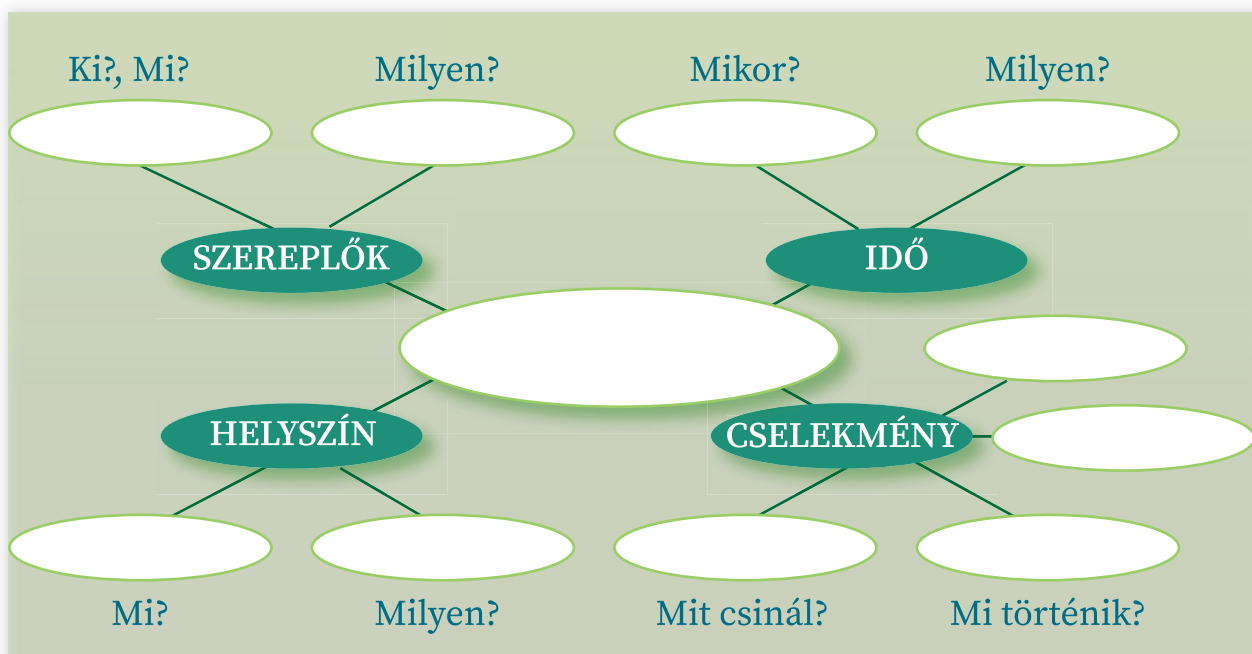
Általad javasolt érdekes, fontos téma:

• Kérd ki a társad véleményét, melyik témát tartja a legérdekesebbnek!

2. Gondolkodj el a választott témádon! Egészítsd ki a gondolataid alapján az alábbi gondolattérképet!

3. Készítsd el az elbeszéléseid vázlatát és piszkozatát külön lapra a tankönyvedben olvasottak alapján!

4. Írd le az elbeszéléseid végleges változatát az élményfüzetedbe!

1. Olvassátok fel közösen Kányádi Sándor Napsugár-hívogató című versének részletét az általatok meghatározott hangerővel és tempóban!

Tavaszutó, nyárelő,
meggyet érlelő,
mézillatú napsugár,
bújj elő!

Tavaszutó, nyárelő,
mézet pergető,
búzasárga napsugár,
bújj elő!

2. Írd a megfelelő helyre a címek sorszámát az anyaggyűjtés módja alapján! Egy számot több helyre is beírhatsz.

Anyaggyűjtés olvasottak alapján	Anyaggyűjtés élmények alapján	Anyaggyűjtés megfigyelés alapján	Anyaggyűjtés képzelet alapján

1. Balatoni nyaralás

2. Reggeli a Marson

3. Mátyás király udvarában

4. Egy estém otthon

5. Anyák napja

6. Palacsintát sütöttünk

7. Bolygóközi kaland

8. Fűben, fában orvosság

9. Mérföldlépő csizmában

10. Matekversenyen voltam

Beszéljétek meg, mitől lesz érdekes, olvasmányos az elbeszélés!

3. Olvasd el a párbeszédet! Figyeld meg, kik között zajlik, és mi a témája!

Bütyök megette még a kenyérhéjat is, aztán fülelni kezdett. Távoli morgás hallatszott.

– Robbantanak valahol.

– Messze lehet – hallgatódzott Gyula is –, eddig soha nem hallottam. Talán a badacsonyi bazaltbányában. De most már ettünk, ittunk, felszereljük a horgokat.

A robbantás mély moraja megint hallatszott, mintha a föld alól jött volna. Gyula nyugtalanul nézett a vízre, aztán a levegőbe.

– Te, Bütyök, nem dörgés ez?

– Ugyan; gyönyörű az idő, csak nagyon meleg.

Tutajos újra kivizsgálódott. Hátra ugyan nem látott, de előttük, fölöttük egyetlen felhő nem látszott, s a vízen egyetlen apró hullám nem mozdult.

– Nem értem, nem értem, de a madarak is elhallgattak, és valami nem tetszik nekem.

– Meleg van – állapította meg Bütyök –, hol a kukacos doboz?

És ekkor mögöttük félelmetesen felhördült az ég.

– Szereld le a horgot, de gyorsan, mert ha itt szorít bennünket a vihar...

Fekete István: Tüskevár – részlet

Szereplők: _____

A párbeszéd témája: _____

4. Írd le párbeszéd nélkül a regényrészlet eseményeit!

5. Mi teszi vontatottá ezt a párbeszédet? Húzd alá! Tedd változatosabbá, és úgy másold le a párbeszédet az élményfüzetedbe!

– A nádas messze van! – mondta Bütyök.

– Nem fogunk odaérni! – mondta válaszképp Gyula.

– Fogd az evezőt, és húzz! – mondta Bütyöknek Gyula.

– Leszakad a karom! – mondta Bütyök.

– Meg sem tudok mozdulni! – mondta Gyula.

MERRE JÁRTUNK? MIT TALÁLTUNK?

1. Olvassátok fel közösen Tamkó Sirató Károly Vándor móka című versének részletét az általatok meghatározott hangerővel és tempóban!

Jöttünk-mentünk

Nagylaposon – hegyesen,
Homoródon – begyesen,
Hétrongyoson – feszesen,
Lassú-réten – sebesen.

2. Figyeljétek meg alaposan a szófelhőt! Számozzátok be a szavakat aszerint, hogy az év során milyen sorrendben tanultatok róluk!

anyaggyűjtés

piszkozat

szöveg

vázlat

cím

tárgyalás

bekezdés

befejezés

elbeszélés

mondat

tagolás

3. Készítsetek gondolattérképet külön papírra! Használjátok fel a szófelhő szavait!

4. Töltsétek ki a táblázatot! Az utolsó sorba közösen jelöljétek ki egy betűt!

Betű	Helyszín	Szereplő	Esemény
T	Tündérország		
B		Balázs	
S			sárkányeregetés

TARTALOMJEGYZÉK

JÁTÉKÓRA	3	ANYAGOK GYÚJTÉSE	37
		A saját fogalmazás előkészítése	38
ISMÉTELJÜNK!	4	Személyes élmény, saját tapasztalat	40
Amit már tudsz a beszédről		A saját két szememmel	42
és az írásról	4	Olvasmányaimból ismerem	44
		Fantáziám szüleménye	46
SZAVAKBÓL MONDAT	7		
Szavak a mondatokban	8	A FOGALMAZÁS RÉSZEI	49
Sok beszédnek sok az alja	10	Milyen a jó cím?	50
Se szűkszavúan, se bőbeszédűen	12	Tagoljunk!	52
		Mivel is kezdjem?	54
MONDATOK EGYMÁS UTÁN	15	Események közepette	56
Szavak és mondatok összefűzése	16	Itt a vége, így lett vége!	58
A mondatok tartalmilag összefűzve	18	Tündérmesét írok	60
Folyton ismételt szavak	20		
		AZ ELBESZÉLÉS	61
MONDATBÓL SZÖVEG	23	Vázlat és fogalmazás	62
Egyszavas és		Elbeszélő fogalmazás	64
egymondatos szövegek	24	Fő részekre tagoltan	66
Mitől szöveg még a szöveg?	26	Elbeszélést írok	68
A tartalom és megfogalmazása	28		
Állatmesét írok	30	ÉV VÉGI ISMÉTLÉS	69
Szöveg és ismeret	32	Én ezt már mind ismerem!	69
Játék a szöveggel	34	Merre jártunk? Mit találtunk?	71